

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

Wykonawca:

 RCHICE

1	PODSTAWA, ZAKRES I TRYB PRACY NAD STRATEGIĄ	3
2	DIAGNOZA GMINY ŚWIERZNO	5
2.1	POŁOŻENIE I PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY	5
2.2	WARUNKI NATURALNE I PRZYRODNICZE	6
2.3	SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	13
2.4	SFERA SPOŁECZNA	18
2.5	INFRASTRUKTURA KOMUNIKACYJNA, TECHNICZNA I TELEKOMUNIKACYJNA	32
2.6	SFERA GOSPODARCZA	37
2.7	WALORY TURYSTYCZNE GMINY	43
2.8	OCHRONA ŚRODOWISKA I GOSPODARKA ODPADAMI	48
3	SYTUACJA FINANSOWA GMINY	54
3.1	DOCHODY	54
3.2	WYDATKI	62
3.3	FUNDUSZE UNII EUROPEJSKIEJ GMINY ŚWIERZNO 2012-2017	65
4	ANALIZA SWOT GMINY ŚWIERZNO	73
5	STRATEGIA GMINY ŚWIERZNO DO ROKU 2025	76
5.1	MISJA I WIZJA	76
5.2	CELE STRATEGICZNE I CELE OPERACYJNE	77
6	MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚWIERZNO DO ROKU 2025	81

1 PODSTAWA, ZAKRES I TRYB PRACY NAD STRATEGIĄ

Odpowiedzialność za politykę rozwoju gminy spoczywa na samorządzie gminy. Przyjmuje ona postać formalną postać priorytetów i wytycznych w różnych dokumentach planistycznych, między innymi w strategii, sporządzonej dla określonego horyzontu planistycznego.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego danej jednostki samorządu terytorialnego jest zintegrowanym dokumentem planowania średnio- lub długookresowego. Kluczową przesłanką opracowywania strategii rozwoju są wymagania dotyczące możliwości uzyskania bezzwrotnej pomocy z funduszy strukturalnych. W związku z okresem programowania funduszy strukturalnych na lata 2014-2020, Gmina Świerzno uznała potrzebę opracowania takiego zintegrowanego dokumentu, a w zasadzie uaktualnienie dotychczas obowiązującej strategii rozwoju, obejmującego wszystkie polityki sektorowe, jak i polityki horyzontalne, opartego na aktualnej diagnozie stanu przestrzennego, społecznego i gospodarczego gminy.

Strategie rozwoju, z założenia, są ukierunkowane na wyznaczenie celów rozwojowych, zdefiniowanie metod ich realizowania oraz wskazanie środków niezbędnych, by zdefiniowane metody zostały zastosowane, a przez to wyznaczone cele osiągnięte w założonym horyzoncie planistycznym.

Aktualna, długookresowa Strategia rozwoju Gminy Świerzno do 2025 roku ma pełnić cztery zdefiniowane funkcje:

1. Funkcja informacyjna: część pt. „Diagnoza Gminy Świerzno” stanowi zbiór aktualnych informacji kierowanych do wszystkich interesariuszy; diagnoza ma charakter prospektywny;
2. Funkcja oceniająca (aksjologiczna): analiza słabych i mocnych stron gminy oraz szans i zagrożeń jest - wraz ze zdefiniowanymi w diagnozie wyzwaniem - punktem wyjścia dla sformułowania celów strategicznych i podrzędnych im celów operacyjnych;
3. Funkcja planistyczna: wytyczenie kierunków i określenie koniecznych działań, w szczególności przedsięwzięć inwestycyjnych;

4. Funkcja eksplanacyjna (wyjaśniająca): strategia wyjaśnia związki przyczynowo-skutkowe pomiędzy poszczególnymi celami strategicznymi i operacyjnymi, wskazując tym samym na ich komplementarność, jak również uzasadnia przypisanie im określonych metod osiągnięcia celów.

Tryb pracy nad strategią przebiegał według następującego algorytmu:

Strategia rozwoju Gminy Świerzno do 2025 roku powinna stać się elementarnym dokumentem dla opracowań tematycznych, bardziej szczegółowych programów, wpisujących się w określony cel lub zestaw celów strategicznych.

2. DIAGNOZA GMINY ŚWIERŻNO

2.1 Położenie i podział administracyjny

Gmina Świerżno jest położona w północno–zachodniej części województwie zachodniopomorskim, zaledwie 4 km od Morza Bałtyckiego. Gmina leży na Równinie Gryfickiej i Wybrzeżu Trzebiatowskim. Świerżno jest gminą wiejską. Od stycznia 1999 roku gmina weszła w skład powiatu Kamień Pomorski, który obejmuje 6 gmin, z tego 5 gmin miejsko – wiejskie, jak: Golczewo, Kamień Pomorski, Międzyzdroje, Wolin, Dziwnów i gmina wiejska: Świerżno.

Rysunek 1. Położenie Gminy Świerżno.

Źródło: opracowanie własne.

Gmina Świerzno sąsiaduje z 6 gminami:

- od północy: Dziwnów i Rewal,
- od wschodu: Gryfice i Karnice,
- od południa: Golczewo,
- od zachodu: Kamień Pomorski.

Na terenie gminy położonych jest 22 miejscowości o statusie wsi w 9 sołectwach.

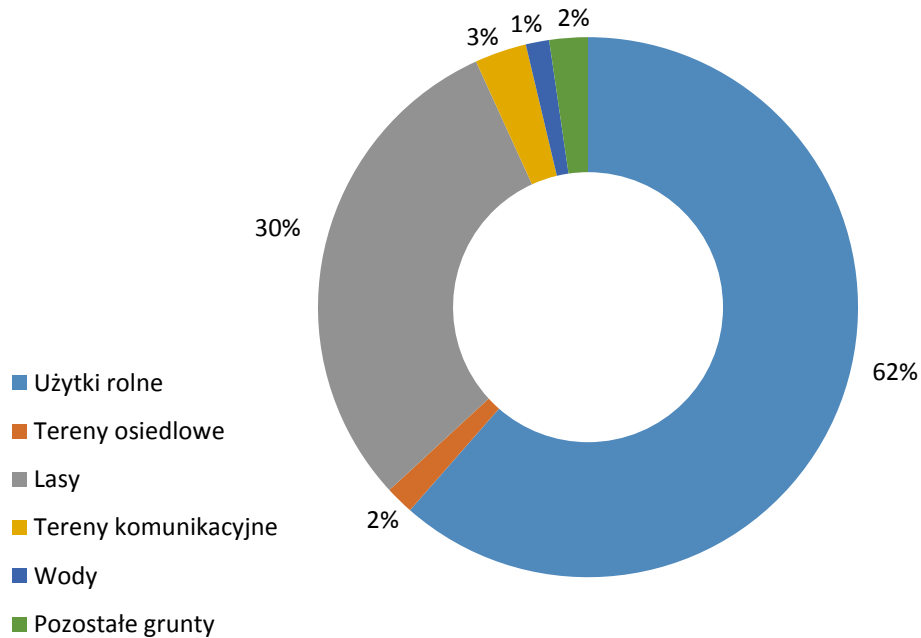
Obszar gminy stanowią wsie: Będzieszewo, Chomino, Ciestaw, Dąbrowa, Duniewo, Gostyniec, Gostyń, Jatki, Kaleń, Kępica, Krzemkowo, Krzepocin, Margowo, Osieczce, Redliny, Rybice, Starza, Stuchowo, Sulikowo, Świerzno, Trzebieradz, Ugory.

Siedzibą władz gminy jest miejscowość Świerzno, która jest położona w centralnej części gminy.

2.2 Warunki naturalne i przyrodnicze

Powierzchnia ogólna Gminy Świerzno wynosi 140 km², w tym użytki rolne stanowią 8600 ha, a lasy 4200 ha. Tereny osiedlowe zajmują 1,7% powierzchni gminy, natomiast tereny komunikacyjne 3,1%. Strukturę powierzchni Gminy Świerzno przedstawiono na rys. 2.

W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne, zajmujące 59,18% użytków rolnych. Użytki zielone zajmują stosunkowo dużą powierzchnię 40,54% (łąki 30,46%, pastwiska 10,08%). Sady zajmują 0,26% powierzchni użytków rolnych.

Rysunek 2. Struktura powierzchni Gminy Świerzno.

Źródło: opracowanie własne.

Według gleboznawczej klasyfikacji gruntów w gminie występują gleby od IIIA do VI klasy bonitacyjnej. Udział gleb poszczególnych klas bonitacyjnych w obrębie gruntów ornych i użytków zielonych przedstawia się następująco:

Klasy bonitacyjne	Udział %	Charakterystyka
Grunty orne		
IIIA	10,3	Dobre – 27,3%
IIIB	17,0	
IVA	21,5	Średnie – 35,0%
IVB	13,5	
V	28,3	Słabe i bardzo słabe – 37,7%
VI	8,5	
VIZ	0,9	
Użytki zielone		
III	9,0	Średnie – 79,0%
IV	70,0	
V	17,2	Słabe i bardzo słabe – 21,0%
VI	3,8	

Wśród gruntów ornych dominują gleby słabe i bardzo słabe z przewagą gleb klasy V (ok. 75%) oraz gleby średnie (klasy IVA – 61,4% i IVB – 38,6%) ze zbliżonym udziałem procentowym. Wśród gleb dobrych udział procentowy w klasach IIIA i IIIB wynosi odpowiednio 38% i 62%. W obrębie użytków zielonych największą powierzchnię zajmują gleby średnie (III i IV klasa), stanowiąc łącznie 79% ich powierzchni z dominacją gleb IV klasy bonitacji – 70% powierzchni użytków zielonych.

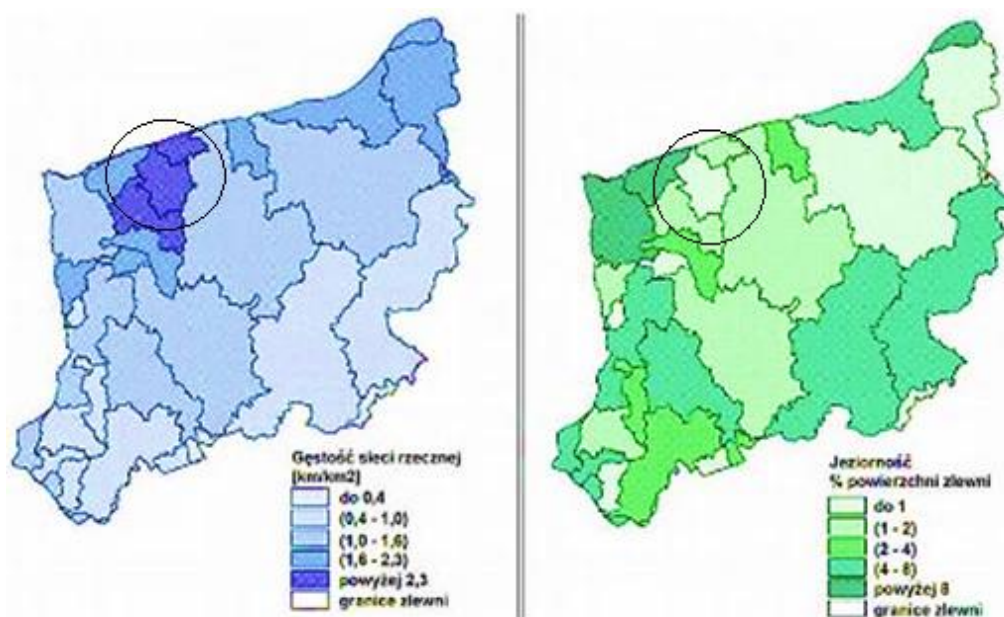
Zróznicowanie środowiska glebowego pod względem potencjału produkcyjnego i ekologicznej różnorodności ekosystemów polnych odzwierciedlają kompleksy glebowo-rolnicze. Na terenie gminy Świerzno występują kompleksy od 2 pszenno-dobrego po 9 pastewny słaby. W obrębie gruntów rolnych dominują kompleksy żytnie, tj. gleby o lżejszym składzie mechanicznym, z przewagą piasków w warstwach powierzchniowych. Zajmują one ponad 80% powierzchni gruntów ornych. Kompleksy pszenne, o cięższym składzie mechanicznym z przewagą glin zajmują jedynie 10% powierzchni gruntów ornych. Gleby kompleksów zbożowo-pastewnych zajmują 9,6% powierzchni gruntów ornych.

Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wynosi 64 pkt. i jest niższy od średniej byłego woj. szczecińskiego (70,7 pkt.).

Generalnie wśród gleb gminy Świerzno dominują gleby brunatne kwaśne i wylugowane wytworzone z piasków gliniastych mocnych i glin lekkich, a wśród gleb użytków zielonych gleby torfowe.

Pod względem topograficznym obszar gminy stanowi teren o niewielkim zróżnicowaniu wysokościowym, raczej płaski o stałym nachyleniu w kierunku rzeki Świniec, Stuchowska Struga i Wołcza oraz istniejących kanałów.

Na tle innych gmin województwa zachodniopomorskiego Gmina Świerzno odznacza się dużą gęstością rzek. Kształtuje się ona na poziomie powyżej 2,3 km/km². Natomiast odznacza się bardzo niskim wskaźnikiem jeziorności. Wynosi on zaledwie do 1% powierzchni zlewni.

Rysunek 3. Gęstość rzek i jezior województwa zachodniopomorskiego z uwzględnieniem Gminy Świerżno.

Źródło: <http://eregion.wzp.pl/obszary/wody>

W skład wód powierzchniowych Gminy Świerżno wchodzi:

- rzeki: Świniec – Wołcza, Stuchowska Struga, Niemica,
- kanały: Łądkowski i Dobrzyń,
- jeziora: Jatkowskie, Chomino,
- śródpolne i śródleśne oczka wodne i stawy,
- sieć rowów melioracyjnych w dolinach rzek Świńca – Wołczy, Stuchowskiej Strugi, doliny Przymorskiej.

Według podziału hydrograficznego Polski obszar gminy Świerżno położony jest w prawostronnej zlewni rzeki Dziwny (nr zlewni 302), oraz w niewielkiej części na północ od Gostynia do zlewni przymorza od Dziwny do Regi (nr zlewni 304).

Rzeka Świniec przebiegająca częściowo po zachodniej granicy gminy zasilana jest przez rzeki Stuchowska Struga i Wołcza oraz liczne kanały i drobne ciekі przecinające rozległe obniżenia użytków zielonych z enklawami lasów.

Zagrożenie dla czystości wód rzeki Stuchowska Struga jako odbiornika ścieków stanowi oczyszczalnia ścieków w Świerżnie i Stuchowie.

Użytkownikami obszarów zmeliorowanych i obiektów melioracyjnych w gminie w większości są rolnicy indywidualni oraz KROW.

Na terenie gminy długość rowów melioracyjnych wynosi 361,4 km, świadczy to o dużym nasyceniu obszaru rowami i budowlami wodnymi. Niezależnie od powyższych danych, należy stwierdzić, że stan techniczny istniejących urządzeń i obiektów melioracyjnych jest niezadowalający. W ciągu ostatnich 20 lat inwestycje w zakresie melioracji nie były realizowane. Pozostałe urządzenia melioracyjne na terenie gminy pochodzą z lat przedwojennych.

Na obszarze gminy funkcjonują 2 obwody rybackie ustanowione Rozporządzeniem Nr 7/2006 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie z dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. Urz. z 2006 r. Nr 121 poz. 2528):

- Obwód rybacki rzeki Świniec – nr 2,
- Obwód rybacki Jeziora Kołomąc (Kołomąckie) na rzece Wołcza – nr 1.

Lasy zajmują powierzchnię 4218 ha, tj. ponad 30% powierzchni gminy. Największe zwarte kompleksy leśne występują:

- na wschód i północny wschód od Świerżna jako Świerżniański Las i Nicznowska Puszcza;
- na zachód od Świerżna nad Wołczą;
- na południowy – wschód od Stuchowa.

Na obszarze Gminy Świerżno występują dwa typy krajobrazu naturalnego: krajobraz równin morenowych i krajobraz tarasów z wydmami. Teren gminy jest stosunkowo równinny, płasko urzeźbiony zaznaczony niewielkimi wzniesieniami. W obrębie miejscowości Starza, Sulikowo i Kaleń występują fragmenty terenu o rzeźbie falistej i łagodnie nachylonych stokach. Najniżej położony obszar znajduje się w zachodniej części obrębu Sulikowa i ma wysokość 0,8 m n.p.m. Najwyższe wzniesienie terenu znajduje się w południowo-wschodniej części wsi Starza i wynosi 46,1 m n.p.m. Urozmaiceniem relatywnie monotonnej rzeźby terenu są enklawy leśne, nieregularnie porastające teren gminy. W rejonie miejscowości Gostyń, Gostyniec, Sulikowo na skutek transgresyjnej działalności morza powstały tereny bagienne. Są to obszary wykształcenia torfowisk.

Klimat na terenie Gminy Świerżno przypomina klimat nadmorski, złagodzony buforowym działaniem kompleksów leśnych oraz odległego o 10 km na zachód Zalewu Kamieńskiego. Według danych ze stacji meteorologicznych w Kamieniu Pomorskim wynika, że średnia roczna temperatura wynosi 8,3 stopnia Celsjusza. Najcieplejszym miesiącem jest sierpień, a najchłodniejszym styczeń. Roczna suma opadów w rejonie gminy jest wyższa niż dla miejscowości położonych na wybrzeżu. Analiza dziesięcioletnich obserwacji prowadzonych w stacji meteorologicznej w Kamieniu Pomorskim wskazuje, że najczęściej występuje wiatr w kierunku południowo-zachodniego i północno-zachodniego, który nasilenie zmienia w znacznym stopniu w różnych porach roku. W okresie jesienno-zimowym zaczyna się przewaga wiatru od lądu z południowego zachodu, południowego wschodu i południa, co oznacza mniejszy udział wiatru od morza. Wiosną i latem przeważa wiatr z północnego zachodu i północnego wschodu, przyczyniając się do wyraźnych wpływów bliskiego Bałtyku. Występują sprzyjające warunki dla rozwoju energetyki wykorzystującej siłę wiatru.

Surowce

Ropa naftowa i gaz ziemny.

Prowadzone geologiczne prace poszukiwawcze za złożami tych kopalin energetycznych osiągnęły mało obiecujące wyniki (odwierty w rejonie Świerżna). Dalsze prace (w rejonie Kalenia) określiły występowanie złoża o szacunkowych zasobach ropy naftowej w ilości 630 tys. Mg i gazu ziemnego w ilości 370 mln m³. Odwierty przeszły próbną eksploatację. Wydobycie przemysłowe nie jest prowadzone.

Złoża kruszywa naturalnego.

Aktualnie na terenie gminy nie wydobywa się kruszywa. Zasoby złoża w Gostyńcu zostały wyczerpane. Wyrobisko porośło w 70% drzewostanem sosnowym. Nie są prowadzone jakiegokolwiek prace rekultywacyjne. Ponadto w kilku punktach w sposób gospodarczy na terenie gminy prowadzona była eksploatacja kruszywa. Są to obecnie nieczynne wyrobiska ulegające powolnym procesom renaturalizacji lub wskazane do rekultywacji na cele leśne lub rolne. Znajdują się one w rejonie miejscowości Ugory, Będzieszewo, Kępica, Starza i

Krzepocin. W kilku miejscach obszaru gminy, wg obecnego rozpoznania geologicznego stwierdza się możliwości perspektywicznego występowania kruszywa naturalnego i udokumentowania złóż, których zasoby mogłyby być wykorzystywane dla lokalnych, a nawet regionalnych potrzeb w budownictwie i drogownictwie. Do stref perspektywicznych zaliczono:

- obszar na południe od Gostynia (w kierunku osady Dąbrowa),
- rejon na południowy-zachód od wsi Jatki,
- rejon pomiędzy Kaleniem a Grębicami,
- rejon pagórków kemowych na południe od Ciestawa (wzdłuż drogi do Mechowa).

Aktualnie w rejonie m. Jatki trwają badania geologiczne pod kątem uruchomienia na 25 ha eksploatacji wydobycia kruszywa.

Torfy

Na obszarze gminy zostało wstępnie rozpoznanych 9 złóż torfów niskich. Obecnie na żadnym ze złóż nie prowadzi się wydobycia torfów, stare wyrobiska (potorfia) znajdują się na północ od Gostynia oraz w rejonie Trzebieradza i Gostyńca. Na terenie torfowisk występują rolnicze użytki zielone na glebach organicznych lub też grunty leśne. Żadne z torfowisk nie jest wskazane do eksploatacji torfów. Objęte są one ochroną ze względu na swe walory przyrodnicze (retencja wód, gleby, siedliska fauny i flory).

Na terenie gminy stwierdzono występowanie wód zasolonych o mineralizacji chlorkowo-sodowo-żelazistej. Brak jest rozpoznania ich właściwości jako zmineralizowanych wód leczniczych. Płytkie występowanie solanek jurajskich (30-50 m p.p.t.) w pasie Jatki-Chomino-Mechowo (wzdłuż linii uskoku koplińskiego), często z samowypływem, rokuje możliwość ujęcia tych wód dla celów balneologicznych. W oparciu o eksploatacje zmineralizowanych wód jak również warunki klimatyczne i stosowanie terapii ruchowej możliwe wydaje się utworzenie ośrodka przyrodolecznictwa w rejonie Chomina.

2.3 Sytuacja demograficzna

Według stanu na 31.12.2017 roku Gminę Świerzno zamieszkiwało 4 185 mieszkańców. Najwięcej mieszkańców zanotowano w miejscowościach Świerzno, Stuchowo i Gostyń, najmniej natomiast w Redlinach. W 2016 roku gęstość zaludnienia wyniosła 31 osób na 1 km².

Nazwa	Ludność na 1 km ²	Gęstość zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej (osoby/km ²)	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców
	2016	2016	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Świerzno	31	-	-4,4

W 2017 roku zanotowano 33 urodzenia i 51 zgonów, co wpływa na negatywny bilans mieszkańców gminy. Najwięcej urodzeń w 2017 roku odnotowano w miejscowości Stuchowo. W miejscowościach takich, jak Będzieszewo, Gostyniec, Jatki, Kaleń, Osiecze, Redliny i Trzebie radz, nie zanotowano w ogóle urodzeń. Dane statystyczne dotyczące liczby mieszkańców Gminy Świerzno przedstawiono poniżej.

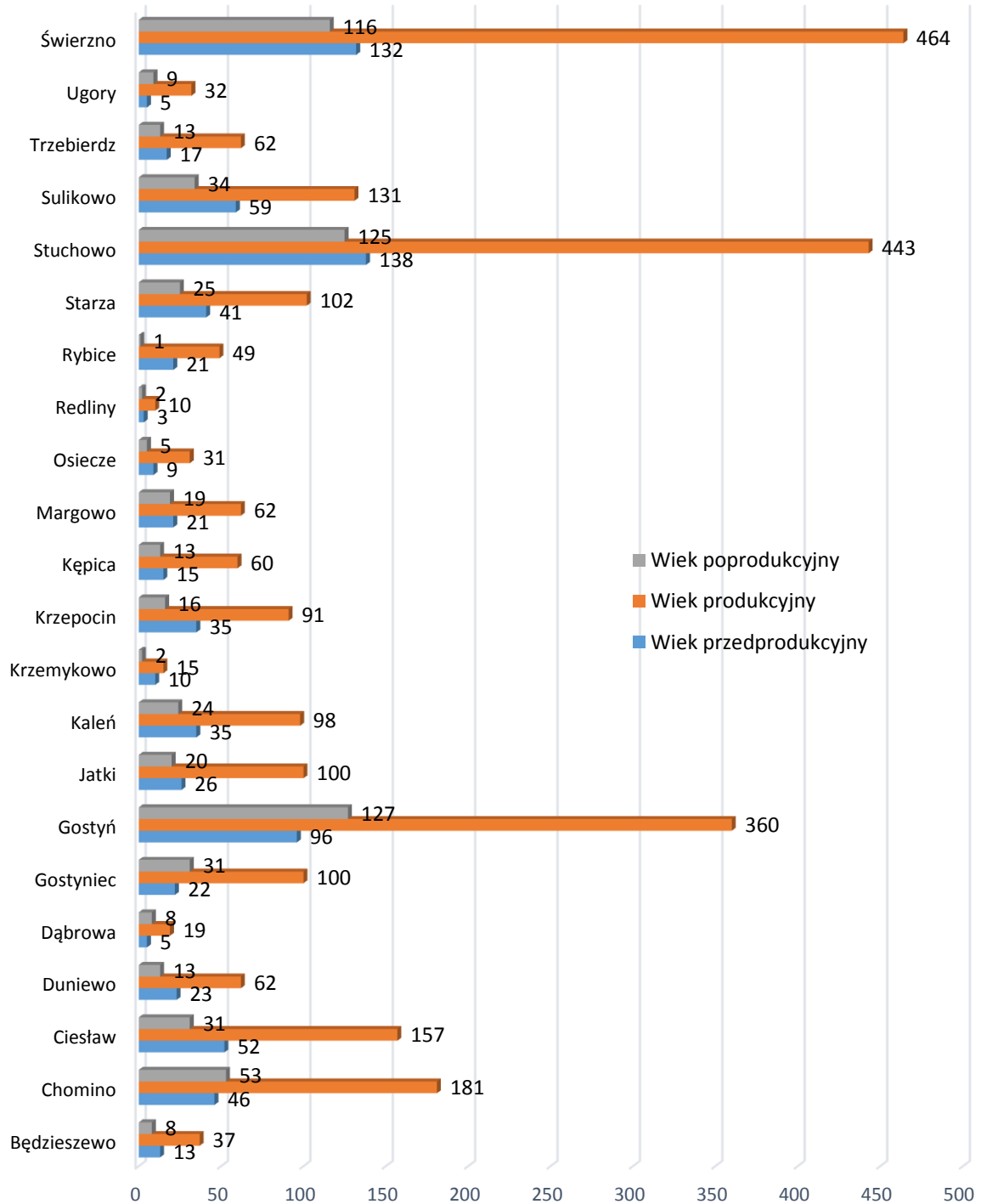
Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Urodzenia	Zgony
1.	Będzieszewo	58	0	0
2.	Chomino	280	2	1
3.	Ciesław	240	1	1
5.	Dąbrowa	32	1	1
4.	Duniewo	98	3	2
6.	Gostyniec	153	0	2
7.	Gostyń	583	4	7
8.	Jatki	146	0	3
9.	Kaleń	157	0	0
12.	Kępica	88	1	2
10.	Krzemykowo	27	1	1
11.	Krzepocin	142	3	1
13.	Margowo	102	1	4
14.	Osiecze	45	0	1
15.	Redliny	15	0	0
16.	Rybice	71	1	0
17.	Starza	168	1	5
18.	Stuchowo	706	8	2
19.	Sulikowo	224	1	5
22.	Świerzno	712	4	10

20.	Trzebieradz	92	0	3
21.	Ugory	46	1	0
RAZEM		4 185	33	51

Przyrost naturalny w latach 2011-2016

Nazwa	Urodzenia żywe na 1000 ludności					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
	9,89	10,37	9,49	14,32	10,80	10,73
	zgony na 1000 ludności					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
	7,36	9,91	10,88	9,70	8,50	11,42
	przyrost naturalny na 1000 ludności					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
	2,53	0,46	-1,39	4,62	2,30	-0,70

Odsetek mieszkańców Gminy Świerzno w wieku produkcyjnym w 2017 roku wyniósł 63,7%. Udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców wyniósł 19,7%, a wieku poprodukcyjnym 16,6%. Największy odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2017 roku odnotowano w miejscowości Ugory, najmniejszy zaś w miejscowości Krzemkowo.

Rysunek 4. Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Świerzno wg stanu na rok 2017.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w Gminie Świerzno

w 2017 roku w ujęciu %

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Odsetek mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym	Odsetek mieszkańców w wieku produkcyjnym	Odsetek mieszkańców w wieku poprodukcyjnym
1.	Będzieszewo	58	22,4	63,8	13,8
2.	Chomino	280	16,5	64,6	18,9
3.	Ciesław	240	21,6	65,5	12,9
4.	Dąbrowa	32	15,6	59,4	25,0
5.	Duniewo	98	23,5	63,3	13,2
6.	Gostyniec	153	14,4	65,3	20,3
7.	Gostyń	583	16,5	61,7	21,8
8.	Jatki	146	17,8	68,5	13,7
9.	Kaleń	157	22,3	62,4	15,3
10.	Kępica	88	17,0	68,2	14,8
11.	Krzemykowo	27	37,0	55,6	7,4
12.	Krzepocin	142	24,6	64,1	11,3
13.	Margowo	102	20,6	60,8	18,6
14.	Osiecze	45	20,0	68,9	11,1
15.	Redliny	15	20,0	66,7	13,3
16.	Rybice	71	29,6	69,0	1,4
17.	Starza	168	24,4	60,7	14,9
18.	Stuchowo	706	19,5	62,8	17,7
19.	Sulikowo	224	26,3	58,5	15,2
20.	Świerzno	712	18,5	65,2	16,3
21.	Trzebieradz	92	18,5	67,4	14,1
22.	Ugory	46	10,8	69,6	19,6
RAZEM		4 185	19,7	63,7	16,6

Wskaźnik obciążenia demograficznego – dane za lata 2011-2016

Nazwa	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	50,6	50,5	50,7	51,8	52,4	53,7
	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	58,3	61,8	68,5	71,3	76,8	81,7
	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	18,6	19,3	20,6	21,6	22,8	24,1

Analiza wskaźnika obciążenia demograficznego za lata 2011-2016 wskazuje, że nastąpiły zmiany przyrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym bez uzupełnienia luki wiekowej liczbą ludności w wieku produkcyjnym lub potencjału przedprodukcyjnego. Niekorzystne zmiany są powodowane głównie brakiem miejsc pracy, a w związku z tym z brakiem perspektyw rozwojowych. Wynikają również z ograniczonego dostępu do komunikacji, ochrony zdrowia i brakiem wsparcia sektora publicznego w organizowaniu przedsiębiorczości na terenie gminy, czyli z niskiego poziomu jakości życia. Przyjmuje się, iż naturalnym efektem wzrostu obciążenia demograficznego jest wysoki poziom umieralności, ubóstwa i wykluczenia społecznego. Wskaźnik wykluczenia społecznego z powodów ekonomicznych i patologicznych przedstawiono w latach 2011-2016.

Dynamika zmian liczby ludności w latach 2011-2016

Nazwa	Ludność na 1 km ²					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Świerzno	31	31	31	31	31	31
	gęstość zaludnienia powierzchni zabudowanej i zurbanizowanej (osoby/km2)					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	-	1 072	1 059	1 059	-	-
	zmiana liczby ludności na 1000 mieszkańców					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	-3,0	-7,8	-1,9	9,5	-10,6	-4,4

Wskaźnik zmian liczby ludności na terenie Gminy Świerzno charakteryzuje się zmiennością w trendzie ujemnym. Oznacza to odpływ ludności z powodów ekonomicznych i demograficznych. Podstawowymi powodami odpływu ludności jest migracja w celach zarobkowych, wyjazdy dotyczące podejmowania nauki oraz wzrost poziomu starości demograficznej.

Na przestrzeni lat 2011-2016 roku wskaźnik salda migracji dla Gminy Świerzno obniżył się z -24 w 2011 roku do -16 w 2016 roku. Od 2013 roku wykazuje się stabilnością, jednakże w 2015 roku wyniósł 0.

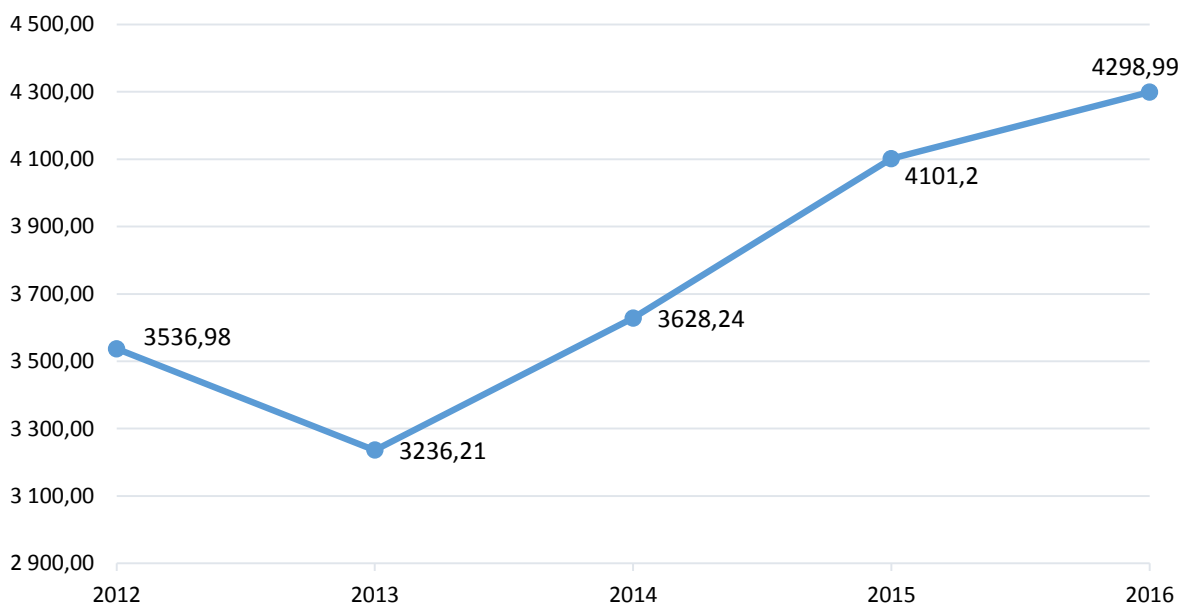
Saldo migracji

Nazwa	Saldo migracji						
	ogółem						
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	
Świerzno	-24	-39	-16	-13	0	-16	
	saldo migracji na 1000 osób						
	ogółem						
		2011	2012	2013	2014	2015	2016
		[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
		-5,5	-9,0	-3,7	-3,0	0,0	-3,7
	saldo migracji zagranicznych na 1000 osób						
	ogółem						
		2011	2012	2013	2014	2015	2016
		[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
		-1,15	0,23	-0,46	0,46	0,00	-0,70

2.4 Sfera społeczna

Dochody na 1 mieszkańca w gminie Świerzno w latach 2012-2016 kształtowały się następująco:

	Jednostka miary	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	zł	3 536,98	3 236,21	3 628,24	4 101,20	4 298,99

Rysunek 5. Dochody na 1 mieszkańca w Gminie Świerzno w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W ogólnym ujęciu dochód na 1 mieszkańca w Gminie Świerzno na przestrzeni lat 2012-2016 wzrósł o 21,5 punktów procentowych.

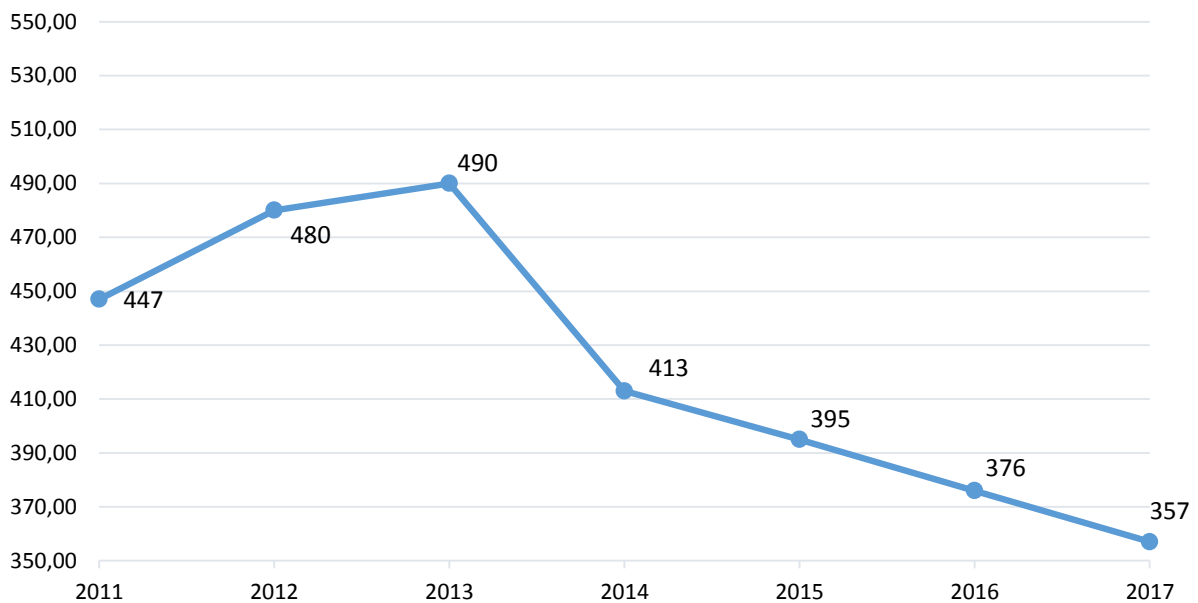
Odsetek osób posiadających zatrudnienie do ogólnej liczby mieszkańców w Gminie Świerzno w 2017 roku kształtował się na poziomie 30%, przy czym zatrudnienie w wieku produkcyjnym wyniosło zaledwie 1,7% ogólnej liczby mieszkańców. Z drugiej strony w przedsiębiorstwach powyżej 9 osób zatrudnionych było zaledwie 7,7% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym, co świadczy o mocno rozdrobnionej strukturze rynku pracy. Ponad 7% zatrudnionych dojeżdża do pracy poza obszar gminy.

W 2017 roku procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Świerzno wyniósł 12,8%. Około 64% ogólnej liczby bezrobotnych stanowiły kobiety.

Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym
	razem	kobiety	razem	kobiety	
Świerzno	357	230	357	230	12,8%

Liczba osób bezrobotnych ulega zmniejszeniu - na przestrzeni lat 2011-2017 zmniejszyła się z 447 do 357 osób. Zauważyć jednak należy, że w latach 2011-2013 tendencja była wzrostowa, dopiero od roku 2013 sytuacja na rynku pracy w Gminie Świerzno uległa znacznej poprawie.

Ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w pup lata 2011 - 2016						
Lata	2011	2012	2013	2014	2015	2016
G. Świerzno	447	480	490	413	395	376
Ogólna liczba długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych w pup lata 2011 - 2016						
Lata	2011	2012	2013	2014	2015	2016
G. Świerzno	224	240	248	220	218	218

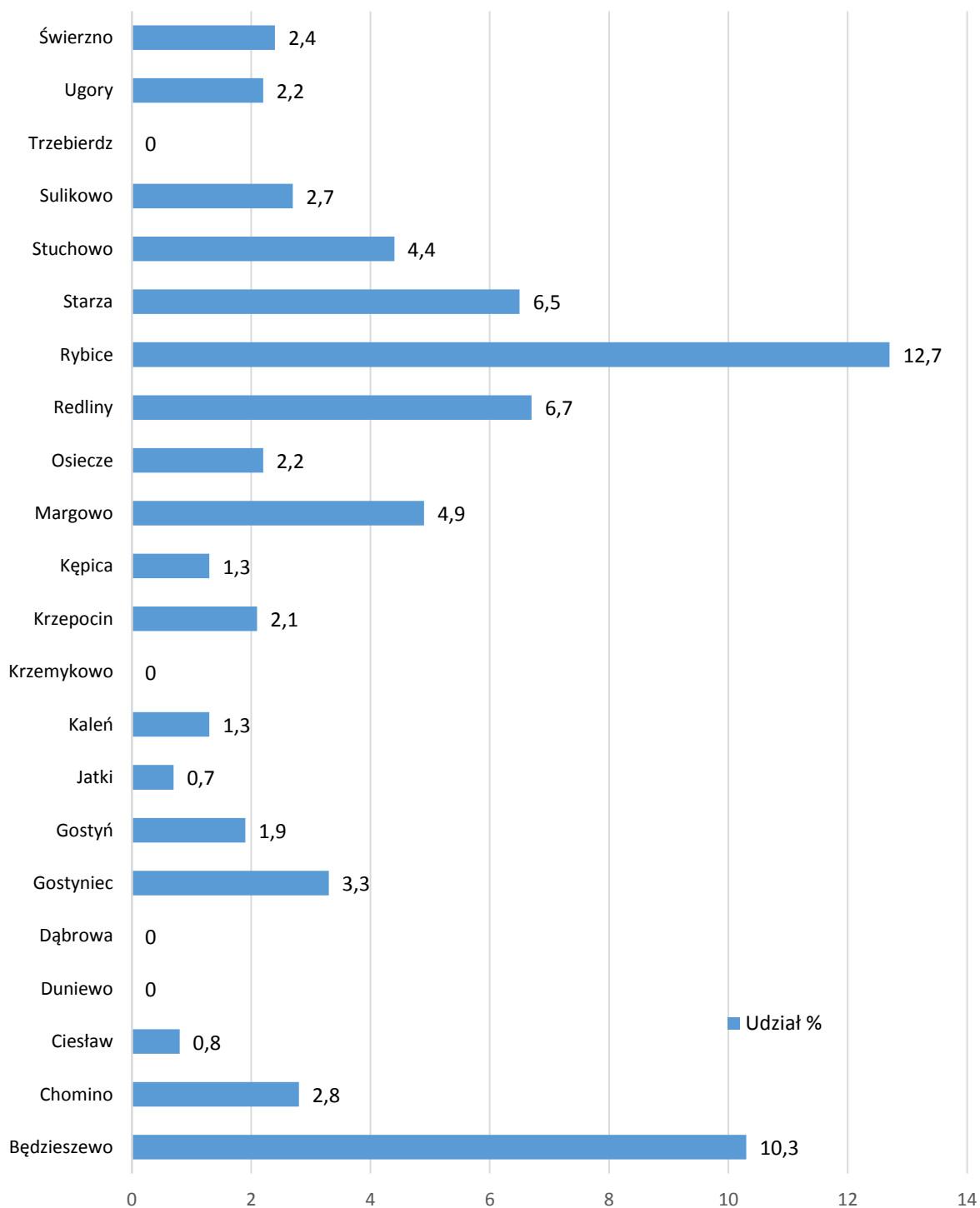
Rysunek 6. Ogólna liczba bezrobotnych w Gminie Świerzno w latach 2011-2017.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W podziale na sołectwa Gminy Świerżno udział osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2017 roku przedstawiał się następująco:

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym
1.	Będzieszewo	58	6
2.	Chomino	280	8
3.	Cieślów	240	2
4.	Duniewo	98	0
5.	Dąbrowa	32	0
6.	Gostyniec	153	5
7.	Gostyń	583	11
8.	Jatki	146	1
9.	Kaleń	157	2
10.	Krzemykowo	27	0
11.	Krzepocin	142	3
12.	Kępica	88	1
13.	Margowo	102	5
14.	Osieczy	45	1
15.	Redliny	15	1
16.	Rybice	71	9
17.	Starza	168	11
18.	Stuchowo	706	31
19.	Sulikowo	224	6
20.	Trzebieradz	92	0
21.	Ugory	46	1
22.	Świerżno	712	17
RAZEM		4 185	121

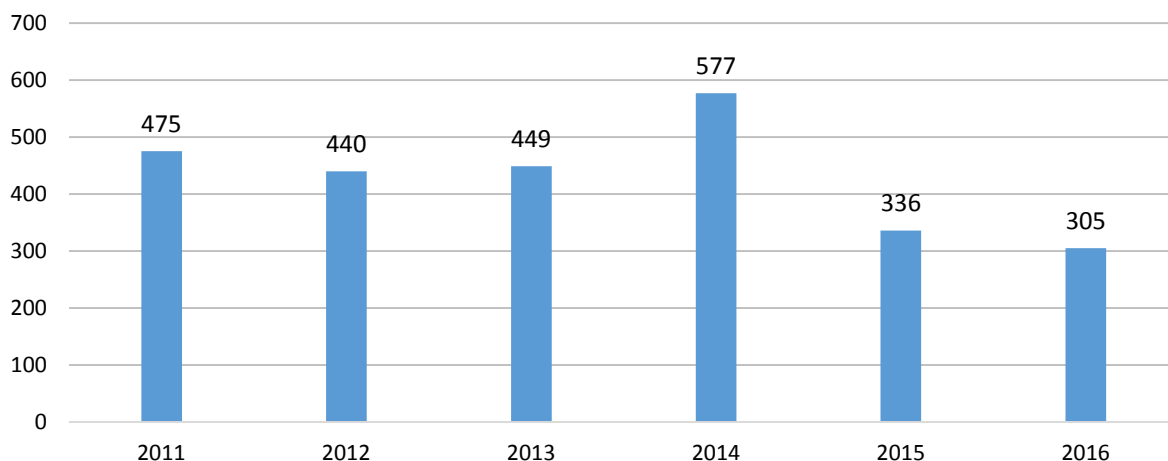
Największy odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2017 roku zanotowano w Rybicach i Będzieszewie – odpowiednio 12,7% i 10,3%. Z kolei najmniejszy odsetek osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w 2017 roku zanotowano w Jatkach i Cieślawie, w obu przypadkach poniżej 1%. W Trzebierdzi, Krzemykowie, Dąbrowie i Duniewie w 2017 roku nie zanotowano osób długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym.

Rysunek 7. Udział % długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym w sołectwach Gminy Świerżno w 2017 roku.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W latach 2011-2016 liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na terenie Gminy Świerzno spadła o 35,7 punktów procentowych.

Rysunek 8. Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Struktura wieku osób zarejestrowanych w pup Gmina Świerzno w wieku produkcyjnym (mężczyźni 18 – 64, kobiety 18 - 59) w latach 2014 – 2016 przedstawiała się w następujący sposób:

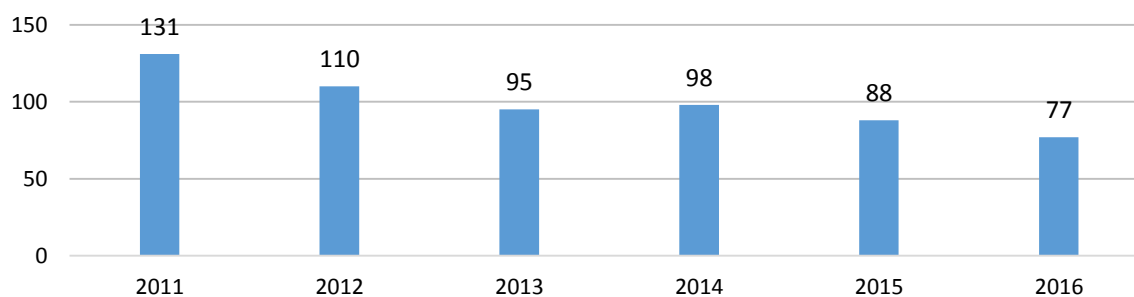
		2014		2015		2016	
		ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Wiek	18-24	69	44	66	40	50	35
	25-34	115	82	108	75	105	74
	35-44	86	57	83	56	88	62
	45-54	66	40	70	45	56	33
	55-59	64	30	45	16	46	22
	60-64	13	3	23	8	31	10

Największą grupę osób zarejestrowanych w pup Gmina Świerzno w prezentowanym czasie stanowiły osoby w wieku 25-34 lat. Drugą w kolejności była grupa osób w wieku 35-44 lat. Najmniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 60-64 lat.

Ze wsparcia pomocy społecznej w gminie Świerzno w 2017 roku korzystało 17,1% mieszkańców gminy.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1 tys. mieszkańców
1.	Będzieszewo	58	8
2.	Chomino	280	12
3.	Cieślów	240	17
4.	Duniewo	98	10
5.	Dąbrowa	32	0
6.	Gostyniec	153	22
7.	Gostyń	583	38
8.	Jatki	146	2
9.	Kaleń	157	3
10.	Krzemkowo	27	8
11.	Krzepocin	142	13
12.	Kępica	88	4
13.	Margowo	102	8
14.	Osiecze	45	0
15.	Redliny	15	0
16.	Rybice	71	20
17.	Starza	168	0
18.	Stuchowo	706	32
19.	Sulikowo	224	23
20.	Trzebieradz	92	0
21.	Ugory	46	0
22.	Świerzno	712	20
RAZEM		4 185	240

Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych na terenie Gminy Świerzno w latach 2011-2016:

Rysunek 9. Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Charakterystykę szkolnictwa przedstawiono w tabeli:

Podgrupa (wymiar)	Wymiar 1	Wymiar 2	Wymiar 3	Jednostka miary	2014	2015	2016
Gimnazja dla dzieci, młodzieży i dorosłych	gimnazja dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	ogółem	ogółem	ob.	1	1	1
		uczniowie	ogółem	osoba	125	103	106
		uczniowie	prowadzone przez jednostki samorządu gminnego	osoba	125	103	106
		uczniowie - mężczyźni	ogółem	osoba	70	50	52
		uczniowie - kobiety	ogółem	osoba	55	53	54
		absolwenci	ogółem	osoba	39	47	27
		absolwenci - mężczyźni	ogółem	osoba	16	27	13
		absolwenci - kobiety	ogółem	osoba	23	20	14
Gimnazja ogółem	ogółem			ob.	1	1	1
	uczniowie			osoba	125	103	106
	absolwenci			osoba	39	47	27
Szkoły podstawowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych wg gestora	szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży bez specjalnych	ogółem		ob.	3	3	3
		uczniowie	ogółem	osoba	231	251	213
		uczniowie - mężczyźni	ogółem	osoba	109	131	114
		uczniowie - kobiety	ogółem	osoba	122	120	99
		absolwenci	ogółem	osoba	48	31	37
		absolwenci - mężczyźni	ogółem	osoba	27	10	20
		absolwenci - kobiety	ogółem	osoba	21	21	17
Szkoły podstawowe ogółem	ogółem			ob.	3	3	3
	uczniowie			osoba	231	251	213
	absolwenci			osoba	48	31	37
Uczniowie przypadający na 1 oddział w szkołach podstawowych	szkoły podstawowe ogółem			-	12	13	12

W Gminie Świerzno w latach 2014-2016 funkcjonowały 3 szkoły podstawowe i 1 gimnazjum. Liczba uczniów szczebla podstawowego uległa niewielkiemu spadkowi – z 231 w 2014 roku do 213 uczniów w 2016 roku, co jest związane z ogólną sytuacją demograficzną. Podobna tendencja kształtowała się w gimnazjum. Liczba uczniów spadła ze 125 uczniów w 2014 roku do 106 uczniów w 2016 roku.

Charakterystykę infrastruktury społecznej funkcjonującej w latach 2011-2016 w Gminie Świerzno dotyczącej obszaru kultury scharakteryzowano poniżej:

Grupa	Podgrupa (wymiary)	Wymiar 1 Wymiar 2	Jedn. miary	2014	2015	2016
BIBLIOTEKI	Biblioteki publiczne	biblioteki i filie	ob.	4	4	4
		księgozbiór	wol.	54 209	53 642	53 893
		czytelnicy w ciągu roku	osoba	748	778	782
		wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	19 023	21 390	20 268
		obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich	ob.			
		obiekty przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich: wejście do budynku	ob.	1	1	1
	Biblioteki publiczne - wskaźniki	ludność na 1 placówkę biblioteczną (łącznie z punktami bibliotecznymi ujętymi zgodnie z siedzibą jednostki macierzystej)	osoba	1 089	1 078	1 073
		księgozbiór bibliotek na 1000 ludności	wol.	12 444,7	12 445,9	12 559,5
		czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności	osoba	173	179	182
		wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach	wol.	25,4	27,5	25,9
CENTRA, DOMY, OŚRODKI KULTURY, KLUBY I ŚWIETLICE	Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice ogółem i wg organizatorów	ogółem	ob.	7	7	7
	Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice	ogółem	ob.	7	7	7
KINA	Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych	ogółem	osoba	0,00	0,00	0,00

W latach 2014-2016 w Gminie Świerzno liczba bibliotek, centrów, domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic oraz kin nie uległa zmianie. Funkcjonowały 4 biblioteki. Mimo, że księgozbiór uległ zmniejszeniu, liczba czytelników wzrosła z 748 w 2014 roku do 782 w 2016 roku.

Charakterystykę infrastruktury społecznej funkcjonującej w latach 2014-2017 w Gminie Świerzno dotyczącej obszaru turystyki i rekreacji scharakteryzowano poniżej:

Podgrupa (wymiary)	Wymiar 1	Wymiar 2	Jednostka miary	2014	2015	2016	2017
Obiekty posiadające zaplecze sportowo - rekreacyjne	stół do bilardu z wyposażeniem		ob.	-	-	-	2
Obiekty z zapleczem konferencyjnym	z siecią WiFi na terenie obiektu		ob.	-	-	-	2
Turystyczne obiekty noclegowe w lipcu	ogółem	obiekty ogółem	ob.	2	2	2	2
	ogółem	miejsca noclegowe ogółem	msc.	48	48	48	48
	zespoły domków turystycznych	obiekty ogółem	ob.	2	2	2	2
	zespoły domków turystycznych	miejsca noclegowe ogółem	msc.	48	48	48	48

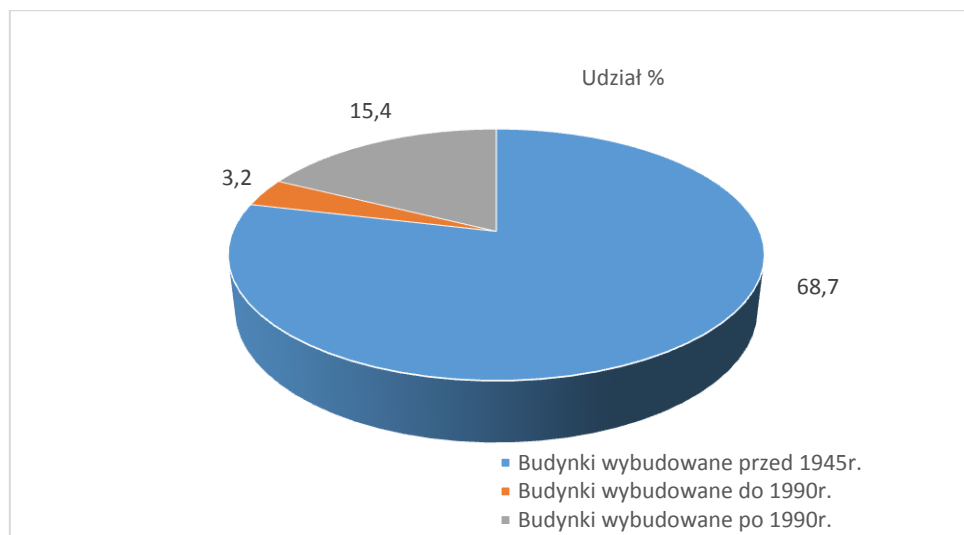
Do roku 2017 w Gminie Świerzno nie było żadnego obiektu posiadającego zaplecze sportowo-rekreacyjne. W 2017 roku wybudowano 2 takie obiekty. W latach 2014-2017 nie zanotowano wzrostu liczby obiektów turystycznych.

Sytuacja w zakresie mieszkalnictwa według stanu na rok 2017 w Gminie Świerzno przedstawia tabela poniżej. Należy wskazać na wysoką liczbę budynków mieszkalnych wyremontowanych lub częściowo wyremontowanych stanowiących wysoki udział w liczbie budynków ogółem. Problemem jest jednak poziom zasobności portfela potencjalnych mieszkańców i dostęp to możliwości kredytowania nabycia nieruchomości.

	Liczba budynków	Wybudowane przed 1945	Wybudowane do 1990	Wybudowane po 1990	Częściowo wyremontowane	Przeznaczone do remontu
Świerzno	101	38	28	35	41	32
Kaleń	30	25	2	3	19	7
Gostyniec	45	35	1	9	21	9
Trzebie radz	25	12	2	11	9	3
Kol. Gostyń	5	4	1	x	4	x
Gostyń	76	49	19	8	48	11
Rybice	5	5	x	x	2	2
Sulikowo	12	7	4	1	8	4
Dąbrowa	13	8	x	5	10	3
Redliny	12	6	x	6	6	x

	Liczba budynków	Wybudowane przed 1945	Wybudowane do 1990	Wybudowane po 1990	Częściowo wyremontowane	Przeznaczone do remontu
Ugory	12	10	2	x	7	5
Jatki	30	28	x	2	22	5
Chomino	49	40	5	4	31	10
Margowo	14	12	2	x	9	3
Osiecze	13	12	1	x	8	4
Duniewo	11	9	1	1	7	2
Krzemykowo	6	6	x	x	4	2
Krzepocin	19	18	x	1	12	6
Ciesław	34	31	2	1	21	10
Kępica	11	10	1	x	x	x
Będziszewo	9	8	1	x	5	3
Stuchowo	29	14	14	1	18	4
Starza	14	8	5	1	8	4
Ogółem	575	395	91	89	320	129

Ogółem w Gminie Świerzno funkcjonuje 575 budynków, z czego 68,7% budynków zostało wybudowanych przed 1945 rokiem, a po roku 1990 tylko 15,4%.

Rysunek 10. Struktura wieku budynków w Gminie Świerzno wg stanu na 2017 rok w %.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Do remontu jest przeznaczonych jest 22,4% budynków. W Krzemykowie na 6 budynków, wszystkie zostały wybudowane przed 1945 rokiem.

W 2017 roku przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 osobę była największa w Redlinach, najmniejsza zaś w Rybicach. W Redlinach wyniosła 77m² na 1 osobę, a w Rybicach 12,8 na 1 osobę.

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na 1 osobę
1.	Będzieszewo	58	17,8
2.	Chomino	280	26
3.	Ciesław	240	22,3
4.	Duniewo	98	19,3
5.	Dąbrowa	32	39,4
6.	Gostyniec	153	33,8
7.	Gostyń	583	27,8
8.	Jatki	146	32,9
9.	Kaleń	157	25,5
10.	Krzemykowo	27	30,6
11.	Krzepocin	142	19
12.	Kępica	88	20,4
13.	Margowo	102	24,3
14.	Osiecze	45	28,9
15.	Redliny	15	77
16.	Rybice	71	12,8
17.	Starza	168	17,8
18.	Stuchowo	706	18
19.	Sulikowo	224	20,5
20.	Trzebieradz	92	32
21.	Ugory	46	27,3
22.	Świerzno	712	27,8
RAZEM		4 185	

Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/osiedla w Gminie Świerzno w 2017 roku przedstawiał się następująco:

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/ osiedla/ budynki w %
1.	Będzieszewo	58	100
2.	Chomino	280	0
3.	Ciesław	240	0
4.	Duniewo	98	0
5.	Dąbrowa	32	0
6.	Gostyniec	153	0

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/ osiedla/ budynki w %
7.	Gostyń	583	15
8.	Jatki	146	7
9.	Kaleń	157	0
10.	Krzemykowo	27	0
11.	Krzepocin	142	0
12.	Kępica	88	100
13.	Margowo	102	100
14.	Osieczce	45	0
15.	Redliny	15	0
16.	Rybice	71	100
17.	Starza	168	100
18.	Stuchowo	706	26
19.	Sulikowo	224	100
20.	Trzebieradz	92	0
21.	Ugory	46	0
22.	Świerzno	712	7
RAZEM		4 185	

Udział mieszkań popegeerowskich w ogólnym zasobie mieszkaniowym miejscowości/osiedla w Gminie Świerzno w 2017 roku wyniósł 100% w takich miejscowościach, jak Będzieszewo, Kępica, Margowo, Rybice, Starza i Sulikowo. W Chominie, Ciesławie, Duniewie, Dąbrowie, Gostyńcu, Kaleniu, Krzemykowie, Krzepocinie, Osieczu, Redlinach, Trzebierdzi i Ugorach udział ten wyniósł 0.

Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków w Gminie Świerzno w 2017 roku przedstawiał się następująco:

Lp.	Miejscowość	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %)
1.	Będzieszewo	1
2.	Chomino	1
3.	Ciesław	0
4.	Duniewo	0
5.	Dąbrowa	0
6.	Gostyniec	1
7.	Gostyń	0
8.	Jatki	0
9.	Kaleń	0

Lp.	Miejscowość	Udział budynków bez wodociągu do ogólnej liczby budynków (w %)
10.	Krzemykowo	0
11.	Krzepocin	0
12.	Kępica	0
13.	Margowo	0
14.	Osiecze	0
15.	Redliny	0
16.	Rybice	0
17.	Starza	0
18.	Stuchowo	0
19.	Sulikowo	0
20.	Trzebieradz	0
21.	Ugory	0
22.	Świerzno	0
RAZEM		3

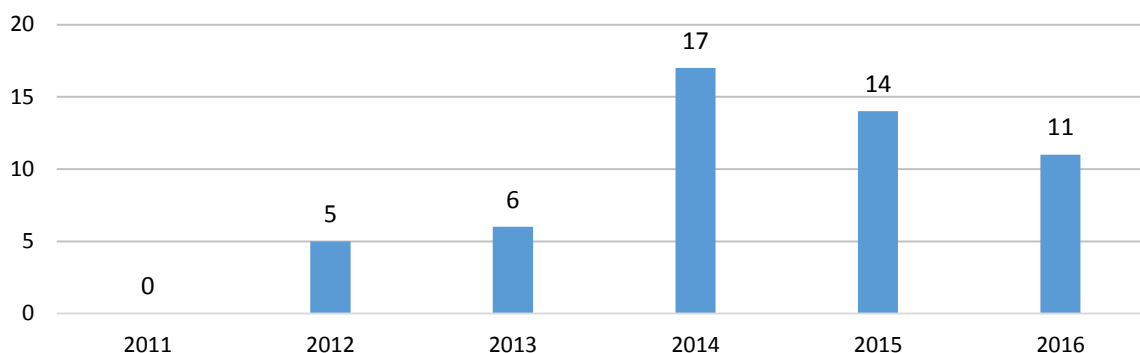
W 2017 roku budynki bez wodociągu znajdują się jeszcze w 3 miejscowościach – w Będzieszewie, Chominie i Gostyńcu. Ich udział w ogólnej liczbie budynków nie przekracza 1%.

Dane w zakresie bezpieczeństwa publicznego w Gminie Świerzno za rok 2017 przedstawiają się następująco:

Lp.	Miejscowość	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności
1.	Będzieszewo	0	0
2.	Chomino	1	1
3.	Cieśław	1	1
4.	Duniewo	0	0
5.	Dąbrowa	0	0
6.	Gostyniec	2	0
7.	Gostyń	12	1
8.	Jatki	1	0
9.	Kaleń	0	0
10.	Krzemykowo	0	0
11.	Krzepocin	1	0
12.	Kępica	0	0
13.	Margowo	1	0
14.	Osiecze	2	0
15.	Redliny	1	0
16.	Rybice	2	0
17.	Starza	0	0
18.	Stuchowo	10	0
19.	Sulikowo	1	0
20.	Trzebieradz	2	0

Lp.	Miejscowość	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności
21.	Ugory	1	0
22.	Świerzno	6	0
RAZEM		44	3

Największą liczbę przestępstw w 2017 roku na tysiąc mieszkańców odnotowano w Gostyniu i Stuchowie. Przestępstwa przeciwko rodzinie były odnotowane w Chominie, Ciesławie i Gostyniu. W 2016 roku „Niebieska Karta” na terenie Gminy Świerzno było objętych 11 rodzin. Na przestrzeni lat 2014-2016 należy odnotować tendencje spadkową, co przedstawiono na wykresie:

Rysunek 11. Liczba przestępstw na 1 tys. ludności w Gminie Świerzno w latach 2011-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Infrastruktura społeczna, rozumiana jako zespół urządzeń publicznych zaspokajających potrzeby socjalne, oświatowe i kulturalne ludności, m.in. placówki typu: Domy Pomocy Społecznej, Środowiskowe Domy Samopomocy, zakłady aktywności zawodowej, schroniska i noclegownie, mieszkania chronione na terenie Gminy Świerzno w latach 2011-2016 nie występowała.

2.5 Infrastruktura komunikacyjna, techniczna i telekomunikacyjna

Przez gminę prowadzą drogi wojewódzkie: nr 103 łącząca Świerzno z Kamieniem Pomorskim (14 km) i przez Cerkwicę (10 km) do Trzebiatowa (22 km) oraz nr 105 do Gryfic (18 km). Dogodne jest połączenie komunikacyjne do pasa nadmorskiego.

Gmina Świerzno leży poza układem dróg krajowych. Mimo tego dość dobrze rozwinięty układ dróg wojewódzkich i powiatowych umożliwia łatwe skomunikowanie poszczególnych miejscowości na obszarze gminy jak i zapewnia sprawną obsługę głównych kierunków przemieszczeń wiążących gminę z powiatem, siedzibą województwa i sąsiednimi gminami. Powiązania gminy w kierunku wschodnim i zachodnim zapewnia droga wojewódzka nr 103 (Kamień Pomorski – Trzebiatów).

Istotną rolę w powiązaniach zewnętrznych na tym kierunku spełnia także droga wojewódzka nr 102 (Międzyzdroje – Kołobrzeg) przebiegająca wzdłuż północnej granicy gminy. Powiązania gminy z południowymi gminami zapewnia droga wojewódzka nr 105 (Świerzno – Brojce – Rzesznikowo) wiążąca jednocześnie gminę z drogą krajową nr 6 Szczecin – Koszalin – Gdańsk.

Szerokości jezdni na drogach wojewódzkich i powiatowych odgrywających podstawową rolę w obsłudze gminy odpowiadają standardom wynikającym z rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. (Dz. U. Nr 43 poz. 430).

Nawierzchnie tych dróg gminy są na ogół w dobrym stanie i nie powodują ograniczeń w funkcjonowaniu gminy. Na terenach zabudowy szerokości jezdni, zarówno w wypadku dróg wojewódzkich jak i powiatowych, z reguły nie odpowiadają wymaganym klasom „G” (główne) czy „Z” (zbiorcze). Podobnie jest w wypadku szerokości jezdni pozostałych dróg powiatowych, które odbiegają znacząco od w/w standardów. W przypadku dróg gminnych wszystkie nie spełniają wymogów wynikających z w/w rozporządzenia.

Dominującą rolę w przewozach pasażerskich odgrywa komunikacja autobusowa PKS, która obejmuje swoim zasięgiem praktycznie wszystkie miejscowości. Obecna sieć drogowa i jej stan nie stwarza ograniczeń w funkcjonowaniu komunikacji autobusowej.

Gostyniec (1,5 km od Świerzna) uzyskał połączenie kolejowe w 1906r. po wybudowaniu linii kolejowej łączącej Kamień Pomorski z Trzebiatowem. W 1945r. linia została przez wojska radzieckie rozebrana.

W gminie nie ma urzędu pocztowego (zlikwidowany w 2012 roku), jest agencja pocztowa: Świerzno (nr 72-405).

Urządzenia sieciowe w gminie Świerzno w latach 2011-2016 scharakteryzowano w tabeli:

Podgrupa (wymiar)		Jedn. miary	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej - w % ogółu budynków mieszkalnych	ogółem	wodociąg	%	-	-	-	-	77,2	84,3
	ogółem	kanalizacja	%	-	-	-	-	68,2	54,5
Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej	ogółem	%	27,12	32,01	32,01	32,01	32,19	33,97	
Kanalizacja	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	15,0	17,7	17,7	17,7	17,8	17,8	
	ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	2 374	3 393	3 391	3 454	3 393	3 201	
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności	Ogółem wodociąg	%	95,7	95,9	95,9	95,9	95,7	95,8	
	Ogółem kanalizacja	%	54,5	78,5	78,6	79,3	78,7	74,6	
	Ogółem gaz	%	16,9	16,7	16,7	20,0	21,0	21,7	
Przedsiębiorstwa świadczące usługi w gminie w badanym roku	przedsiębiorstwa świadczące usługę - dostarczające wodę	ob.	1	1	1	1	1	1	
	przedsiębiorstwa świadczące usługę - odprowadzające ścieki	ob.	-	-	-	-	-	-	
Sieć gazowa	długość czynnej sieci ogółem w m	m	38 826	38 826	38 826	38 926	39 086	39 465	
	długość czynnej sieci rozdzielczej w m	m	38 826	38 826	38 826	38 926	39 086	39 465	
	czynne przyłącza do budynków ogółem	szt.	521	521	524	525	529	531	

Podgrupa (wymiary)		Jedn. miary	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	<i>czynne przyłącza do budynków mieszkalnych</i>	szt.	-	-	-	517	521	523
	<i>odbiorcy gazu</i>	gosp.	210	213	214	257	272	282
	<i>ludność korzystająca z sieci gazowej</i>	osoba	735	724	721	871	906	933
Sieć rozdzielcza na 100 km ²	<i>ogółem</i>	sieć wodociągowa km	39,5	39,5	39,5	39,5	39,5	37,0
	<i>ogółem</i>	sieć kanalizacyjna km	10,7	12,6	12,6	12,6	12,7	13,0
	<i>ogółem</i>	sieć gazowa km	27,7	27,7	27,7	27,8	27,9	28,2
Wodociągi	<i>długość czynnej sieci rozdzielczej</i>	km	55,3	55,3	55,3	55,3	55,3	52,4
	<i>długość czynnej sieci rozdzielczej będącej w zarządzie bądź administracji gminy</i>	km	55,3	55,3	55,3	0,0	0,0	0,0
	<i>przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania</i>	szt.	691	721	727	600	571	579
	<i>ludność korzystająca z sieci wodociągowej</i>	osoba	4 170	4 145	4 138	4 177	4 126	4 110
	<i>zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca</i>	m ³	0	45,5	46,3	45,9	41,9	42,8

Na obszarze gminy Świerzno źródłem wody pitnej są wyłącznie ujęcia wód podziemnych tzw. wgłębnych. Obszar gminy Świerzno znajduje się w obrębie jednostki hydrogeologicznej regionu szczecińskiego, gdzie występują dwa piętra wodonośne: czwartorzędowe i jurajskie. Czwartorzędowy poziom wodonośny jest głównym poziomem użytkowym na terenie gminy i występuje na głębokości 12,0 – 45,0 m p.p.t. o wydajności rzędu 30,0 m³/h. Studnie ujmujące wodę z utworów piętra jurajskiego posiadają wydajność w granicach 20,0 – 35,0 m³/h.

Na całym obszarze gminy użytkowa warstwa wodonośna posiada izolację odpowierzchniową (warstwa glin o miąższości do 12,0 – 30,0 m). Jakość wód podziemnych na terenie gminy wskazuje w niektórych miejscowościach zwiększoną zawartość żelaza (Fe do 1,0 mg/dm³), manganu i jonu Cl oraz podwyższoną barwę i mętność.

Obecnie gmina Świerzno posiada dobrze rozbudowany układ wodociągów obejmujący w 98% całą gminę. Stan zapotrzebowania w wodę na terenie gminy jest zadowalający i uporządkowany. Z ogólnej liczby 22 miejscowości z wodociągów korzysta 21 miejscowości, które zasilane są z wodociągów grupowych, wiejskich, spółdzielczych.

Na obszarze gminy stworzony został spójny system zaopatrzenia w wodę, tj. wodociągów grupowych, na bazie istniejących wodociągów lokalnych. Studnie o złym stanie technicznym oraz o podwyższonej zawartości związków azotu na skutek nadmiernego nawożenia w przeszłości wyłączają się z eksploatacji. Żadne z ujęć nie posiada wyznaczonych i zatwierdzonych stref ochrony pośredniej. Elementem mającym bezpośredni wpływ na sposób zagospodarowania obszaru (obszarów) są strefy ochronne źródeł i ujęć wody służących do zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę do picia, potrzeb gospodarczych oraz do produkcji artykułów żywnościowych (ustawa Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r., Dz. U. z 2005 r. Nr 239 poz. 2019 z późniejszymi zmianami).

W północno-zachodnim obszarze gminy Świerzno zlokalizowane jest ujęcie wody Strzeżewo użytkowane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie. Ujęcie wody w całości składa się z trzech członów: A, B, C. Na terenie gminy Świerzno zlokalizowany jest człon „B” ujęcia, którego studnie zlokalizowane są w dolinie rzeki Świniec. W skład członu „B” wchodzi studnie o numerach: 7a, 8, 9, 10, 11a, 12, 13, 14. Nieczynne są studnie o numerach 9 i 10. Jest to ujęcie nadglinowe, bez izolacji od powierzchni terenu. Problemem zasadniczym jest jakość wody z ujęcia członu „B” zawierającej bardzo duże ilości związków żelaza i manganu oraz zwiększonym zasoleniem. Ujęcie posiada zatwierdzone strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej wewnętrznej oraz zewnętrznej. Ujęcie wody Strzeżewo posiada zatwierdzone zasoby eksploatacyjne w ilości Q – 170 m³/h przy depresji 2,6 – 8,2 m (zawiadomienie o przyjęciu dokumentacji geologicznej z dnia 23 sierpnia 2002 r. znak: SR-G4-7441/7/2002).

2.6 Sfera gospodarcza

Gospodarka gminy opiera się na działalności rolniczej i sektorze usługowym. Wiejski charakter gminy Świerzno determinuje jej gospodarkę. Gmina posiada charakter rolniczy, o czym świadczy wysoki udział użytków rolnych (61,56%) w ogólnej powierzchni gminy. Przyjmując za wyjściowe dane z powszechnego spisu rolnego przeprowadzonego w 2010 roku, w strukturze użytków rolnych przeważają grunty orne, co potwierdzają dane przedstawione w poniższej tabeli.

Powierzchnia użytków rolnych ogółem w ha		8 625,74
w tym:	Grunty orne w ha	5 197
	Sady w ha	12,74
	Łąki i pastwiska w ha	3 416
Powierzchnia lasów i gruntów leśnych w ha		4 440,4
Powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków w ha		953,86

Ostatni Powszechny Spis Rolny przeprowadzony w 2010 roku wykazał istnienie na terenie gminy 413 gospodarstw rolnych, wśród których dominowały gospodarstwa indywidualne (410 gospodarstw). Tylko 395 istniejących gospodarstw prowadziło działalność rolniczą. Spośród nich produkcją zwierzęcą zajmowało się 197 gospodarstw; najpopularniejsza była hodowla kur (94 gospodarstwa) i krów (34 gospodarstwa). Produkcję roślinną prowadziły natomiast 104 gospodarstwa rolne, spośród których 98 uprawiało zboża. Drugą pod względem popularności rośliną uprawną były buraki cukrowe (8 gospodarstw). Pod względem wielkości, na terenie gminy dominowały gospodarstwa małe. Z ogólnej liczby 413 gospodarstw aż 250 miało powierzchnię do 1 ha włącznie. W związku z tym, że kolejny powszechny spis rolny planowany jest w roku 2020, należy przyjąć iż wykazanie zmian możliwe jest na podstawie lokalnych danych źródłowych Gminy Świerzno. Dane z roku 2018. przedstawiono w poniższej tabeli.

Podział gospodarstw			Rodzaj gospodarstwa				
Ozn.	Od ha		Nieruchomość	osoba prawna (JGU)	Psy	Rolne	RAZEM
K	0	Powierzchnia	220,3294	2,3451	0	17,1979	239,8724
		Szt.	1622	63	138	76	1899
A	1	Powierzchnia	5,6047	13,8357		404,8364	424,2768
		Szt.	4	5		183	192
B	5	Powierzchnia	7,18	99,1213		990,4963	1096,7976
		Szt.	1	8		99	108
C	20	Powierzchnia		26,4464		928,2171	954,6635
		Szt.		1		32	33
E	50	Powierzchnia		142,1016		640,0828	782,1844
		Szt.		2		9	11
D	100	Powierzchnia				1086,6701	1086,6701
		Szt.				8	8
J	200	Powierzchnia	785	260,7244		3932,2137	4977,9381
		Szt.	1	1		7	9
RAZEM		Powierzchnia	1018,1141	544,5745	0	7999,7143	9562,4029
		Szt.	1628	80	138	414	2260

O możliwościach rozwoju funkcji rolniczej na terenie gminy decydują:

- udział w gminie 61% użytków rolnych nadający gminie charakter rolniczy,
- średnio korzystne warunki do produkcji rolniczej,
- korzystne warunki klimatyczne do uprawy roślin,
- funkcjonowanie dużych gospodarstw dzierżawnych specjalizujących się zarówno w produkcji roślinnej oraz zwierzęcej,
- korzystne położenie gminy w stosunku do pasa nadmorskiego, co daje możliwość zbytu produkcji ogrodniczej,
- możliwość rozwoju produkcji ekologicznej żywności z uwagi na czyste środowisko,
- duży potencjał ludności rolniczej w wieku produkcyjnym.

Do czynników ograniczających rozwój rolnictwa należą:

- występowanie obszarów wymagających ochrony z uwagi na strefy zasilania odpowierzchniowego wód podziemnych oraz ze względu na cenne walory przyrodnicze,

- duży udział gospodarstw małych (30% to gospodarstwa nierentowne o powierzchni do 5 ha),
- niski stopień sprywatyzowania gruntów (ponad 64 % użytków rolnych stanowi własność KOWR),
- nie w pełni wykorzystane obiekty inwentarskie i przestarzała baza zaplecza produkcyjnego,
- lokalizacja zakładów obsługujących rolnictwo poza terenem gminy.

W tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby podmiotów gospodarczych działających w Gminie Świerzno w 2017 roku:

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób	Liczba mieszkańców prowadzących działalność gospodarczą na 100 ludności
1.	Będzieszewo	58	0	7
2.	Chomino	280	0	19
3.	Cieślów	240	0	8
4.	Duniewo	98	0	4
5.	Dąbrowa	32	0	2
6.	Gostyniec	153	0	8
7.	Gostyń	583	1	40
8.	Jatki	146	0	18
9.	Kaleń	157	0	5
10.	Krzemikowo	27	0	1
11.	Krzepocin	142	0	4
12.	Kępicza	88	0	4
13.	Margowo	102	0	3
14.	Osiecze	45	0	2
15.	Redliny	15	0	1
16.	Rybice	71	0	5
17.	Starza	168	0	6
18.	Stuchowo	706	1	33
19.	Sulikowo	224	0	8
20.	Trzebieradz	92	0	3
21.	Ugory	46	0	2
22.	Świerzno	712	6	55
RAZEM		4 185	8	238

Sfera gospodarcza na terenie gminy Świerzno jest mierzona poziomem aktywności gospodarczej, rozumianej jako liczba przedsiębiorstw i jednoosobowych działalności

gospodarczych. Dane wskaźnikowe dotyczące poziomu aktywności gospodarczej przedstawiono w latach 2011-2016.

Poziom aktywności gospodarczej

Nazwa	Sektor prywatny - ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
	56	30	31	42	49	46
	Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
	71	75	76	75	77	78
	Podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
	107,5	112,8	114,9	114,3	116,7	119,6
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
	60	63	65	63	64	63
	Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]	[%]
	21,5	6,5	7,9	12,2	13,3	12,0

Należy wskazać, że na przestrzeni 6 lat w zakresie liczby jednostek sektora prywatnego nie wykazuje się radykalnych zmian. W przeliczeniu na 100 mieszkańców poziom uznaje się za stały, a brak zmienności może być podyktowany niedostatecznym wsparciem przedsiębiorczości przez sektor publiczny. Niewielkie zmiany zachodzące w tej sferze powodowane są słabą zmiennością struktury wiekowej społeczeństwa i migracjami. Zmiany w zakresie podejmowania działalności gospodarczej przedstawiono w latach 2011-2016.

Jednostki nowo zarejestrowane i wyrejestrowane

Nazwa	Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności						Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]	[-]
Świerzno	129	69	72	99	115	107	154	48	60	92	101	93

Szczegółową charakterystykę podmiotów gospodarczych w Gminie Świerzno w latach 2013-2016 przedstawiono poniżej:

Charakterystyka		Jedn. miary	2013	2014	2015	2016
Podmioty - wskaźniki	podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	762	753	766	778
	jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	-	72	99	115	107
	jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 tys. ludności	-	60	92	101	93
	podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	-	76	75	77	78
	podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	-	114,9	114,3	116,7	119,6
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	-	65	63	64	63
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	-	9,7	9,5	9,7	9,7
	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	-	1,62	1,84	2,09	2,10
	fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	16	18	21	21
	nowo zarejestrowane fundacje, stowarzyszenia, organizacje społeczne na 10 tys. mieszkańców	-	0	2	2	0
	podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	-	108	150	177	165
	udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON	%	7,9	12,2	13,3	12,0
	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	3,23	2,33	6,00	2,17
	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	0,00	0,00	2,00	2,17
	udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora przetwórstwa rolno-spożywczego w ogólnej liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem	%	0,00	2,33	0,00	2,17
Podmioty wg klas wielkości na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym	ogółem	-	1 148,7	1 143,3	1 166,9	1 196,3
	0 - 9	-	1 106,8	1 097,9	1 120,9	1 149,7
	10 - 49	-	41,9	45,3	46,0	46,6
	50 - 249	-	0,0	0,0	0,0	0,0
	250 i więcej	-	0,0	0,0	0,0	0,0

W 2016 roku w Gminie Świerzno przypadało 1 196,3 podmiotów na 10 tys. mieszkańców w wieku produkcyjnym, z czego 96% to przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. Przedsiębiorstw dużych i bardzo dużych nie ma w gminie.

Tabela poniżej przedstawia liczbę sklepów wg sektorów własności oraz targowiska w Gminie Świerzno w latach 2011-2016:

			Jednostka miary	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Sklepy wg sektorów własności	ogółem	sklepy	ob.	-	-	-	-	-	-
	ogółem	pracujący w sklepach	osoba	-	-	-	-	-	-
	sektor prywatny	sklepy	ob.	-	-	-	-	-	-
	sektor prywatny	pracujący w sklepach	osoba	-	-	-	-	-	-
Targowiska sezonowe	targowiska lub miejsca na ulicach i placach do prowadzenia sprzedaży sezonowej		ob.	0	0	0	0	0	0
	roczne wpływy z opłaty targowej na targowiskach stałych i sezonowych ogółem		tys. zł	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Poziom przedsiębiorczości społeczności Gminy Świerzno wyrażający liczbę podatników PIT prowadzących działalność gospodarczą oraz podatników CIT na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym jest niski i wynosi 3,7%.

Gmina Świerzno posiada odpowiednio do potrzeb zasoby mieszkaniowe, względnie atrakcyjne położenie da rozwoju infrastruktury technicznej i mieszkaniowej na terenie sołectw. Należy wskazać na duże zagęszczenie i dobrą dostępność do mieszkań na terenie gminy w zdywersyfikowanej strukturze jakości i stanu technicznego budynków mieszkalnych i przestrzeni okołosiedlowej. Potencjał stanowią również budynki infrastruktury przemysłowej.

Budynki przemysłowe na terenie Gminy Świerzno

	Rodzaj budynku	Wybudowany przed 1945	Wybudowany do 1990	Wybudowany po 1990
Ciesław	Mieszalnia pasz	x	1	x
Ciesław	Produkcja Brykietu i peletu	x	1	x
Chomino	Produkcja okien aluminiowych i PVC	x	1	x
Chomino	Zakład kamieniarski	x	x	x
Trzebieradz	Betoniarnia	1	x	x
Jatki	Zakład spawalniczy	1	x	x
Gostyń	Stolarnia	x	1	x
Świerzno	Warsztat samochodowy	1	x	1
Stuchowo	Piekarnia	1	x	x
Rybice	Hurtownia przemysłowa	x	x	1
Gostyń	Dystrybucja napojów	x	x	1
Stuchowo	Zajezdnia autobusów i warsztat samochodowy	x	1	x

Infrastruktura przemysłowa w zakresie zabudowań należy do przestarzałej i wymaga wsparcia technicznego w zakresie modernizacji i przebudowy. Jednak zauważa się potencjał do wykorzystania dla rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy.

2.7 Walory turystyczne gminy

Teren gminy użytkowany był od najdawniejszych czasów. Świadczą o tym liczne stanowiska archeologiczne. Odnotowuje się kilka stanowisk z epoki kamiennej, neolitu, czy epoki brązu. W okresie rzymskim (III – IV w. n.e.) we wsi Stuchowo odnaleziono grób książęcy. Od tego czasu odnotowuje się ciągłość osadniczą.

Większość miejscowości w Gminie Świerzno posiada metrykę średniowieczną. Najstarszą wzmiankowaną miejscowością jest Kaleń z roku 1308.

W kartach historii Gmina Świerzno istnieje od 1945r., administracyjnie w okręgu Pomorza Zachodniego. Mimo licznych zmian administracyjnych w zakresie wojewódzkim dokonywanych w latach: 1946, 1950 oraz 1975 Gmina Świerzno niezmiernie pozostawała w województwie szczecińskim.

Pod względem administracji kościelnej na obszarze gminy występuje 5 parafii (Benice, Gostyń, Jaroszewo, Stuchowo, Świerzno), które podlegają pod dekanat kamieński oraz archidiecezji szczecińsko – kamieńskiej. Parafia w Mechowie, która swoim zasięgiem również obejmuje obszar Gminy Świerzno podlega pod dekanat golczewski (archidiecezja szczecińsko – kamieńska).

Gmina Świerzno charakteryzuje się stosunkowo ubogim nasyceniem walorami zabytkowymi, chociaż istnieją na jej terenie zarówno pojedyncze obiekty, jak i zespoły o wartościach unikatowych podlegające już ochronie prawnej bądź do takiej ochrony typowane.

a/ Obiekty kultury materialnej wpisane do rejestru zabytków występują we wsiach:

- kościół: Świerzno,
- dwory: Świerzno i Margowo,
- pałac: Stuchowo,
- parki zabytkowe dworskie: Świerzno, Będzieszewo, Gostyń, Jatki, Stuchowo, Sulikowo, Kępica, Margowo.

b/ Obiekty proponowane do wpisu do rejestru zabytków znajdują się:

- dwory we wsiach: Chomino, Ciesław, Jatki, Sulikowo,
- pałac w Gostyniu,
- kościół we wsi Gostyń,
- budynek mieszkalny nr 4 we wsi Kaleń.

c/ Obiekty objęte w ewidencji konserwatorskiej znajdują się we wsiach:

- Chomino,
- Ciesław: dawna kuźnia, zagroda,
- Duniewo: dawna sezonówka, dawna szkoła, budynek gospodarczy,
- Gostyniec: sala wiejska, dawna szkoła,
- Gostyń: zagroda, część południowego założenia folwarcznego, budynek inwentarski, stodoła,
- Jatki: dawny budynek kolejowy, sala wiejska, szkoła,
- Kaleń: zagroda nr 1/1a i zagroda nr 7,

- Kępica: dawna szkoła,
- Krzepocin: dawny dwór,
- Margowo: dawna zabudowa zespołu folwarcznego (obora, stajnia, chlewnia, stodoła, spichlerz i stolarnia, powozownia, kuźnia, magazyn),
- Stuchowo: młyn wodny, mleczarnia,
- Świerżno: budynki mieszkalne nr 14, 16, 26, 49.

d/ Zabytkowe układy przestrzenne proponowane do objęcia strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej występują we wsiach:

- Gostyń: założenie pałacowo-parkowe,
- Kępica: park wraz z dworem i dziedzińcem,
- Margowo: dwór i park,
- Stuchowo: założenie pałacowo-parkowe,
- Świerżno: zespół zabudowy podworskiej, założenie parkowe, kościół wraz z cmentarzem przykościelnym.

e/ Zabytkowe układy przestrzenne proponowane do objęcia ochroną konserwatorską (strefa „B” ochrony układów przestrzennych) występują we wsiach:

- Chomino: otulina dworu,
- Gostyń: kościół wraz z cmentarzem poewangelickim,
- Jatki: zespół dworsko-pałacowy,
- Kaleń: założenie przestrzenne wsi,
- Margowo: dziedziniec folwarczny wraz z zabudową,
- Starza: założenie folwarczne,
- Sulikowo: dwór i założenie parkowe.

f/ Zabytkowa zieleń komponowana i układ przestrzenny proponowane do objęcia strefą "K" ochrony konserwatorskiej występuje we wsiach:

- Będzieszewo: park podworski i cmentarz poewangelicki,
- Chomino: cmentarz,
- Ciesław: cmentarz poewangelicki i szpaler jesionów,
- Duniewo: aleja lipowa, aleja jesionowa, aleja kasztanowców,

- Gostyniec: plac wiejski oraz szpaler brzozowy,
- Gostyń: pierwotny cmentarz przykościelny na historycznym nawsiu,
- Jatki: cmentarz poewangelicki,
- Kepica: cmentarz,
- Krzepocin: cmentarz XX wieczny, cmentarz przy drodze do Duniewa,
- Starza: cmentarz XIX wieczny,
- Stuchowo: cmentarz przykościelny i cmentarz rodowy,
- Sulikowo: aleja lipowa i szpaler lipowy, założenie parkowe (działka 75/3),
- Świerżno: cmentarz grzebalny.

g) Miejsca ekspozycji cennych układów przestrzennych proponuje się objąć strefą "E" we wsiach:

- Chomino: widok w kierunku dworu od strony drogi,
- Kaleń: ochrona ekspozycji wsi od południowego zachodu.

Turystyka

Gmina Świerżno nie posiada uciążliwego przemysłu. Dogodne jest połączenie komunikacyjne do pasa nadmorskiego, przez teren gminy przebiegają atrakcyjne widokowo trasy wędrowne oraz tereny w pobliżu obiektów zabytkowych architektury sakralnej i świeckiej. Są to sprzyjające warunki dla rozwoju różnych form wypoczynku, w tym szczególnie turystyki pieszej i rowerowej. Atrakcyjne istniejące trasy wędrowne to:

- Szlak Cystersów: Kamień Pomorski – Jatki – Świerżno – Cerkwica – Trzebiatów – malownicza droga obsadzona aleją kasztanowców i lip. Rozległe widoki na łąki i pola. Częściowo droga biegnie wzdłuż nasypu dawnej kolejki wąskotorowej, która może zostać wykorzystana w przyszłości na turystyczną ścieżkę rowerową.
- trasa: Świerżno – Stuchowo – Gryfice. W Stuchowie budynek pałacu z towarzyszącym założeniem parkowym – największym w województwie zachodniopomorskim 41 ha.

Istnieją potencjalne możliwości wykorzystania walorów turystycznych niżej wymienionych terenów:

- Chomino – właściwości lecznicze i uzdrowiskowe łąk ziołowych porastających okolice wsi stwarzają możliwość zlokalizowania zakładu leczniczego. W pobliżu znajduje się jezioro zwane „Pudło” z dziką plażą, którego wody nadają się do sportów pływackich,
- Jatki – wykorzystanie jeziora Jatkowskiego o walorach wędkarskich,
- nowe piesze szlaki turystyczne:
 - polna droga za leśniczówką w Świerżnie,
 - „Wzgórze Wisielców” – droga 1,5 km od Stuchowa w stronę Dobrzynia,
 - „Łabędzie Bagno” – Chomino – Benice szlak prowadzący przez niezwykle barwne łąki,

- proponowane szlaki rowerowe:
 - nasypem dawnej kolejki (Kamień Pomorski – Gostyniec – Pobierowo),
 - szlak widokowy: Świerżno – Gostyniec – Gostyń – Pobierowo, przecinający tereny podmokłe i bagienne oraz zespół pałacowo – parkowy w Gostyniu, - Gostyń – Sulikowo – Las Sulikowski – Redliny – Ugory – Jatki – Jezioro Jatkowskie – Łabędzie Bagno – Margowo – Chomino – Kępica – Stuchowo – Świerżno – Gostyniec – najciekawsze tereny gminy. W miejscowościach tych zachowały się obiekty będące pod opieką konserwatorską: zabytkowe zespoły parkowo – pałacowe i folwarczne, kościoły i cenny starodrzew.
- proponowane szlaki hippiczne:

- leśne drogi polne pomiędzy Zielonką (gmnia Golczewo), a Krzepocinem – Krzemymowem – Duniewem, prowadzące lasami mieszanymi i mniejszymi leśnymi ścieżkami.

Chętni do wypoczynku na terenie gminy mogą korzystać z licznych gospodarstw agroturystycznych znajdujących się głównie w miejscowościach położonych niedaleko morza: Gostyń, Sulikowo, Trzebieradz, ale również w innych dalszych miejscowościach pięknie usytuowanych w pobliżu lasu. Zachętą mogą być niskie ceny, możliwość korzystania z bezpiecznych dróg pobocznych jako tras pieszych i rowerowych, z ekologicznych produktów rolnych, świeżego, czystego powietrza. Szczególną uwagę należy zwrócić na gospodarstwo agroturystyczne pani Heleny Troyberg położone we wsi Redliny. Funkcjonuje tam stadnina koni wraz z ośrodkiem jeździeckim i małą bazą noclegową. Posiadłość „Red Lion Farm” Redliny 5 leży wśród lasów i łąk – 7 km od morza, koło Pobierowa. Można tu spędzić wspaniale czas na łonie natury, zamieszkać w wygodnym domu, jeździć konno, zażywać świeżego powietrza i kąpiele słonecznych.

2.8 Ochrona środowiska i gospodarka odpadami

Na terenie gminy Świerzno występują obszary i obiekty cenne przyrodniczo, rzadko spotykane i wyróżniające lokalny krajobraz. Obszar i obiekty występujące na terenie gminy Świerzno zasługujące na prawną ochronę i powołanie na podstawie ustawy o ochronie przyrody to:

- obszar chronionego krajobrazu – cała północna część gminy oraz centralna z zachodu na wschód-celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych i geomorfologicznych pradoliny pomorskiej na całej długości jej przebiegu przez gminę oraz doliny Stuchowskiej Strugi,
- użytki Ekologiczne,
- Świneckie Pomoklisko dolina Świnca pomiędzy Strzeżewem a Świncem,
- Bagno Dzików położone w oddziale 660 – 661 Nadleśnictwa Gryfice,
- Leśne Bagno położone na południe od Stuchowskiej Strugi,

- Świerżańskie Mszary położone w oddziale 713-717 Leśnictwa Stuchowo,
- Łabędzie bagno położone w oddziale 706 Nadleśnictwa Gryfice.
- pomniki przyrody: do tej grupy zaliczono 19 pojedynczych drzew, 2 grupy drzew oraz 10 alej.

Ponadto na terenie gminy znajdują się obszary cenne przyrodniczo z uwagi na występowanie chronionych lub zagrożonych gatunków roślin, zbiorowisk roślin, miejsca bytowania i rozrodu rozmaitych gatunków fauny, skupisk starodrzewu, alei i szpalerów drzew nie zgłoszonych do ochrony pomników i inne. Obszarów tych jest kilkanaście i rozmieszczone są na terenie całej gminy. Niektóre z nich znajdują się w obszarach, które zakłada się wytypować do prawnej ochrony. Inne stanowią wyodrębnione miejsce z pośród mniej cennych przyrodniczo terenów.

Obszary cenne przyrodniczo to:

- dolina rzeki Stuchowska Struga i Świnica,
- dolina rzeki Wołczy,
- kompleks leśny leżący w bezpośrednim sąsiedztwie doliny Wołczy,
- obszar tzw. Świerżniańskiego Lasu na południe od drogi Świerżno-Cerkwica,
- śródlesie oczka znajdujące się w oddziale 707 i 717 leśnictwa Świerżno,
- podmokła łąka,
- dolina rzeczna.

Środowisko przyrodnicze Gminy Świerżno w kontekście przepisów Unii Europejskiej

Wynikiem dążeń Unii Europejskiej do ochrony i zachowania zasobów przyrodniczych na terenach krajów wspólnotowych jest szereg konwencji i dyrektyw dostosowujących prawo unijne do potrzeb ochrony środowiska przyrodniczego. Do najważniejszych należą dwie dyrektywy:

1. Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków, której celem jest ochrona wszystkich gatunków ptaków i ich siedlisk.

Obszarami szczególnie cennymi z punktu widzenia tej Dyrektywy są miejsca występowania rzadkich gatunków ptaków: bociana białego, kani czarnej i kani rudej, bielika, błotniaka

stawowego, łąkowego i zbożowego, orlika, derkacza, żurawia, zimorodka, dzięcioła czarnego i dzierzby gąsiorka.

Na terenie gminy do obszarów występowania tych gatunków należą:

- pradolina pomorska obejmująca dolinę Kanału Łądkowskiego oraz dolinę Stuchowskiej Strugi;
- dolina Wołczy i Świńca;
- dolina Niemicy;
- Puszcza Niczonowska, lasy na Starym Margowie i Ruiny Leśne,
- Łabędzie Bagno.

2. Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory, (Dyrektywa Habitatowa), której celem jest zachowanie bioróżnorodności w obrębie europejskiego terytorium państw członkowskich poprzez ochronę siedlisk naturalnych, oraz dzikiej flory i fauny. Jednym z jej głównych celów jest podjęcie działań w celu ustanowienia Europejskiej Sieci Ekologicznej, która otrzymała nazwę „Natura 2000”.

Obszarami specjalnej troski według Dyrektywy Habitatowej są miejsca rozrodu i bytowania zwierząt wymienionych w załącznikach, dla ochrony których wymagane jest wyznaczanie obszarów chronionych. W gminie Świeržno takimi obszarami są:

- doliny cieków Stuchowskiej Strugi, Łądkowskiego Kanału, Wołczy i Świńca, które są miejscem bytowania minogów, wydry, żerowania nietoperzy,
- lokalne podmokłości, które są miejscem bytowania kumaka.

Obszary Natura 2000:

Obszar Natura 2000 oznaczony symbolem PLB320010 „Wybrzeże Trzebiatowskie” na terenie gminy Świeržno obejmuje prawie całą jej północną część. Jest to obszar specjalnej ochrony ptaków wyznaczony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007r. zmieniającym Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz. U. z dnia 28 września 2007 r. Nr 179 poz. 1275).

Pomniki przyrody:

W gminie Świerzno brak obecnie obiektów i obszarów chronionych na podstawie ustawy O ochronie przyrody. Istniejące na terenie gminy pomniki przyrody w liczbie 5 szt. utraciły swój status w wyniku zmiany przepisów.

Lasy ochronne:

Według danych Nadleśnictwa Gryfice na terenie gminy status lasów ochronnych posiada fragment położony w kompleksie Świerzniańskiego Lasu, na północ od Stuchowa. Jest to ostoja zwierzyny obejmująca oddział 634 w obrębie Kamień Pomorski o powierzchni 27,53 ha, w tym 1,21 ha z prowadzoną gospodarką leśną.

Zanieczyszczenie powietrza

Według norm jakości powietrza określonych w dyrektywach Parlamentu Europejskiego i Rady UE, średnioroczny poziom dopuszczalny dla stężenia pyłów PM 10 wynosi 40 µg/m³, a dla PM_{2,5} 25 µg/m³. Według danych dostępnych na stronie Ongeo.pl:

- średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 2.5 dla części obszaru gminy Świerzno wynosi 10-15 µg/m³: 139.0 km²;
- średnioroczne zanieczyszczenie pyłem PM 10 dla części obszaru gminy Świerzno wynosi:
 - 15-20 µg/m³: 35.0 km²,
 - 20-25 µg/m³: 104.0 km².

Obszar specjalnej ochrony (OSO) - Wybrzeże Trzebiatowskie: 4326.0 ha.

Sfera Środowiskowa na terenie gminy Świerzno jest przez władarzy gminy silnie wspierana, co ma odzwierciedlenie w miernikach liczby oczyszczalni przydomowych. Wskazuje się na zdecydowany rozwój w tym zakresie i wzrost liczby oczyszczalni przydomowych od roku 2013.

Nieczystości ciekłe

Nazwa	Zbiorniki bezodpływowe - stan w dniu 31 XII					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
	105	112	110	232	234	234
	oczyszczalnie przydomowe - stan w dniu 31 XII					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
	9	22	24	190	192	195
	stacje zlewne - stan w dniu 31 XII					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]	[szt.]
	2	2	0	0	0	0

Pozytywne tendencje rozwoju tej sfery wskazują na duże zaangażowanie w zakresie poprawy jakości środowiska i otoczenia życia mieszkańców, co ma bezpośrednie przełożenie na postrzeganie przez ludność miejscową otoczenia jako przyjaznego do życia pod względem cech charakterystycznych dla środowiska określanego jako sprzyjającego życiu i osiedlaniu się.

Liczbę osób korzystających z oczyszczalni przedstawiono w latach 2011-2016.

Liczba osób korzystających z oczyszczalni

Nazwa	Ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
Świerzno	2 145	2 281	2 707	2 698	2 710	2 676

Przemysłowe i komunalne oczyszczanie ścieków

Nazwa	Oczyszczalnie					
	4	5	5	5	5	5
	przepustowość					
	ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[m3/dobę]	[m3/dobę]	[m3/dobę]	[m3/dobę]	[m3/dobę]	[m3/dobę]
Świerzno						

Nazwa	Oczyszczalnie					
	609	633	605	605	605	605
	ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków miejskich i wiejskich					
	ogółem					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]	[osoba]
	2 145	2 281	2 707	2 698	2 710	2 676

Wskaźniki liczby ludności korzystających z oczyszczalni pokazują, że gmina podejmuje działania rozwojowe w tym obszarze. Skutkiem takiego podejścia jest zwiększanie komfortu życia na terenie gminy – co wskazuje wynik badania ludności miejscowej.

Obecnie na obszarze gminy Świerzno na ogólną liczbę 22 miejscowości, urządzenia kanalizacyjne funkcjonują w miejscowości: Świerzno, Stuchowo – Kępica, Starza, Gostyń. W miejscowości Świerzno funkcjonuje kanalizacja sanitarna wraz z oczyszczalnią ścieków mechaniczno – biologiczną o przepustowości $Q=360\text{m}^3/\text{d}$ obsługująca zabudowę mieszkaniową (wielorodzinną). Ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rowu melioracyjnego i dalej do rzeki Stuchowska Struga. W miejscowości Stuchowo funkcjonuje kanalizacja sanitarna grupowa wraz z oczyszczalnią ścieków mechaniczno-biologiczną o przepustowości $Q=160\text{m}^3/\text{d}$ obsługująca zabudowę mieszkaniową (wielorodzinną). Na oczyszczalnię odprowadzane są ścieki sanitarne z 60 miejscowości Kępica. Ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rowu melioracyjnego i dalej do rzeki Stuchowska Struga. W miejscowości Starza funkcjonuje kanalizacja sanitarna wraz z oczyszczalnią ścieków mechaniczną typu Imhoff o przepustowości $25\text{m}^3/\text{d}$. Na oczyszczalnię odprowadzane są ścieki produkcyjne oraz sanitarne z zabudowy mieszkaniowej. Ścieki po oczyszczeniu odprowadzane są do rowu melioracyjnego. Z miejscowości Gostyń ścieki sanitarne odprowadzane są do kanalizacji sanitarnej w Pobierowie.

Na terenie gminy brak jest wysypiska odpadów stałych. Odpady stałe z terenu gminy wywożone są przez PGK w Kamieniu Pomorskim na wysypisko gminne w Słajsinie.

Nieczystości płynne ze zbiorników bezodpływowych wywożone są do punktu zlewnego na oczyszczalni ścieków w Stuchowie i Mokrawicy (gm. Kamień Pomorski).

W gminie Świerzno brak składowiska odpadów toksycznych.

3. SYTUACJA FINANSOWA GMINY

3.1 Dochody

Dochody Gminy Świerzno w latach 2012-2016 kształtowały się w następujący sposób:

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

Podgrupa (wymiar)	Wymiar 2	Wymiar 3	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016
Dochody majątkowe	ogółem		zł	2 926 633,75	990 701,68	2 437 011,93	2 472 508,25	936 743,95
	wpływy ze sprzedaży składników majątkowych		zł	0,00	647 712,00	0,00	745 000,00	2 000,00
	ogółem		zł	3 536,98	3 236,21	3 628,24	4 101,20	4 298,99
	dochody własne		zł	758,31	1 032,05	938,37	1 200,49	1 267,87
	dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych		zł	264,74	287,65	314,94	332,10	376,22
	dochody własne - udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych		zł	1,15	1,92	2,90	2,33	4,21
	dochody własne - dochody podatkowe ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw		zł	397,55	407,49	409,15	431,45	516,89
Dochody ogółem	ogółem		zł	15 350 499,99	13 977 184,17	15 713 894,92	17 852 504,33	18 438 361,85
Dochody ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej	Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo		zł	1 911 028,82	743 841,32	2 642 783,84	1 415 828,45	529 919,15
	Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę		zł	0,00	645 000,00	0,00	745 000,00	0,00
	Dział 600 - Transport i łączność		zł	100 000,00	138 014,07	427 758,09	0,00	0,00
	Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa		zł	178 207,44	107 923,87	108 756,11	223 118,42	415 788,19
	Dział 750 - Administracja publiczna		zł	77 952,06	74 140,91	49 512,19	27 864,85	39 970,79
	Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa		zł	2 797,00	732,00	49 156,73	38 614,85	4 612,49
	Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa		zł	0,00	0,00	0,00	0,00	2 000,00
	Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej		zł	2 997 245,04	3 426 952,01	3 724 404,88	3 431 204,15	3 957 654,56

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

Podgrupa (wymiar)	Wymiar 2	Wymiar 3	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016
	oraz wydatki związane z ich poborem							
	Dział 758 - Różne rozliczenia		zł	5 562 575,77	5 694 123,84	5 115 111,98	5 610 571,56	6 286 711,03
	Dział 801 - Oświata i wychowanie		zł	5 007,46	111 130,37	166 763,34	827 502,26	777 888,55
	Dział 852 - Pomoc społeczna		zł	2 584 776,85	2 673 054,97	2 813 019,33	2 744 503,08	5 507 115,98
	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej		zł	428 971,04	100 163,55	380 744,25	1 919 251,62	275 683,03
	Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza		zł	129 134,00	138 390,56	132 709,32	115 889,40	121 859,60
	Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska		zł	66 675,44	34 588,46	13 546,96	489 647,03	511 744,28
	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego		zł	1 306 129,07	89 128,24	89 627,90	44 845,98	7 414,20
	Dział 926 - Kultura fizyczna		zł	0,00	0,00	0,00	218 662,68	0,00
Dochody uzyskane w rozdziałach ***78 - Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	Dział 852 - Pomoc społeczna		zł	0,00	7 500,00	0,00	0,00	0,00
	razem		zł	3 291 054,78	4 457 430,02	4 064 066,51	5 225 731,68	5 437 911,84
Dochody własne	dochody podatkowe - podatek rolny		zł	711 316,71	624 522,58	667 324,86	699 223,20	645 097,13
	dochody podatkowe - podatek leśny		zł	137 747,33	138 535,15	127 779,79	142 100,75	147 856,62
	dochody podatkowe - podatek od nieruchomości		zł	765 282,43	904 165,08	879 095,55	908 189,98	1 261 974,91
	dochody podatkowe - podatek od środków transportowych		zł	17 561,40	19 903,70	24 326,00	30 296,00	43 613,60
	wpływy z opłaty skarbowej		zł	10 583,50	10 485,00	10 806,00	10 418,00	13 764,00
	dochody podatkowe - podatek od czynności cywilnoprawnych		zł	84 085,00	68 465,00	69 376,00	90 668,20	107 412,00

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

Podgrupa (wymiary)	Wymiar 2	Wymiar 3	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016
	dochody podatkowe - podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej		zł	479,78	-281,00	413,00	628,00	907,85
	wpływy z opłaty eksploatacyjnej		zł	0,00	0,00	14 889,21	17,85	0,00
	wpływy z opłaty targowej		zł	0,00	140,00	0,00	0,00	0,00
	dochody z majątku		zł	175 857,54	811 375,62	126 413,33	1 054 972,15	461 321,51
	udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa razem		zł	1 153 945,09	1 250 620,17	1 376 592,47	1 455 791,16	1 631 663,82
	udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób fizycznych		zł	1 148 966,00	1 242 344,00	1 364 013,00	1 445 636,00	1 613 612,00
	udziały w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa podatek dochodowy od osób prawnych		zł	4 979,09	8 276,17	12 579,47	10 155,16	18 051,82
	wpływy z innych lokalnych opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego na podstawie odrębnych ustaw		zł	15 751,00	308 403,30	454 707,20	450 169,46	466 596,06
	wpływy z usług		zł	3 774,46	8 436,12	3 189,91	4 252,37	8 749,94
	pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - razem		zł	0,00	0,00	0,00	158 967,81	0,00
	pozostałe dochody - środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł - inwestycyjne		zł	0,00	0,00	0,00	158 967,81	0,00
	dochody z majątku - dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych JST oraz innych umów o podobnym charakterze		zł	92 162,16	156 486,18	120 288,49	295 001,76	123 717,51

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

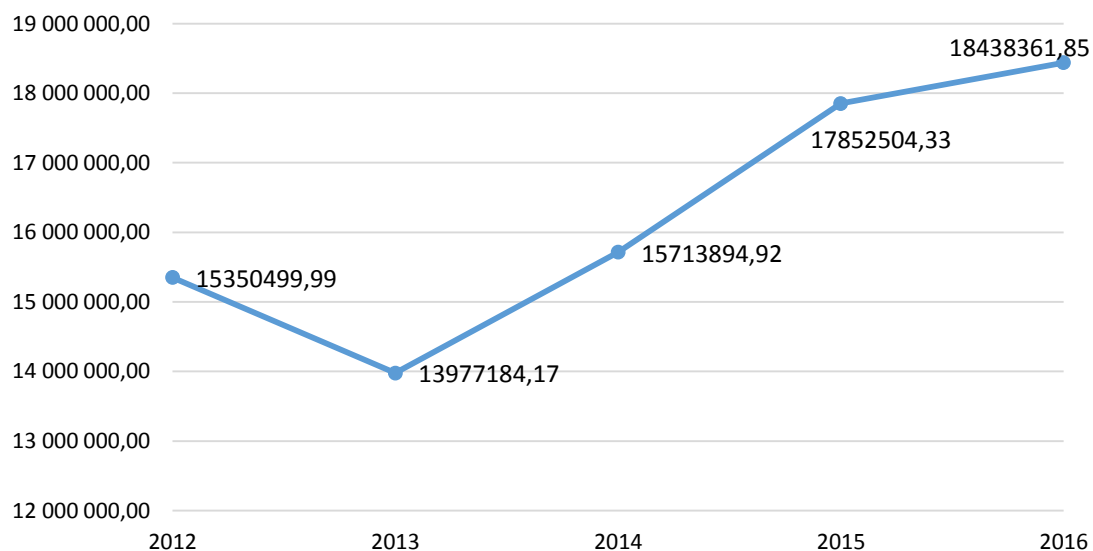
Podgrupa (wymiar)	Wymiar 2	Wymiar 3	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016
	dochody podatkowe - ustalone i pobierane na podstawie odrębnych ustaw		zł	1 725 359,65	1 759 928,51	1 772 018,50	1 878 101,33	2 216 958,61
Dotacje	dotacje ogółem (celowe + dotacje §§ 200, 620 + dotacje §§ 205, 625)	ogółem	zł	6 525 020,21	3 853 215,15	6 588 658,41	7 116 826,65	7 240 652,01
	dotacje ogółem (celowe + dotacje §§ 200, 620 + dotacje §§ 205, 625)	inwestycyjne	zł	2 842 938,37	335 812,24	2 430 887,09	1 553 570,05	599 139,95
	dotacje celowe	ogółem	zł	3 328 161,10	3 402 820,36	3 977 362,95	3 613 609,26	6 365 829,03
	dotacje celowe	inwestycyjne	zł	100 000,00	0,00	284 558,09	2 450,26	0,00
	dotacje celowe z budżetu państwa	ogółem	zł	3 228 161,10	3 402 820,36	3 699 604,86	3 597 759,26	6 365 829,03
	dotacje celowe z budżetu państwa	inwestycyjne	zł	0,00	0,00	6 800,00	2 450,26	0,00
	dotacje celowe z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej	ogółem	zł	2 431 070,41	2 505 818,17	2 657 185,09	2 588 517,92	5 324 383,07
	dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne	ogółem	zł	797 090,69	897 002,19	1 042 419,77	1 009 241,34	1 041 445,96
	dotacje celowe z budżetu państwa na zadania własne	inwestycyjne	zł	0,00	0,00	6 800,00	2 450,26	0,00
	dotacje celowe na zadania realizowane na podst. porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	ogółem	zł	100 000,00	0,00	277 758,09	0,00	0,00

Strategia rozwoju gminy Świerżno do 2025 roku

Podgrupa (wymiar)	Wymiar 2	Wymiar 3	Jedn. miary	2012	2013	2014	2015	2016
	dotacje celowe na zadania realizowane na podst. porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego	inwestycyjne	zł	100 000,00	0,00	277 758,09	0,00	0,00
	dotacje §§ 200, 620	ogółem	zł	3 196 859,11	450 394,79	2 611 295,46	3 503 217,39	874 822,98
	dotacje §§ 200, 620	inwestycyjne	zł	2 742 938,37	335 812,24	2 146 329,00	1 551 119,79	599 139,95
Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	wpływy z opłaty eksploatacyjnej w dziale 756		zł	0,00	0,00	14 889,21	17,85	0,00
	dochody razem		zł	3 196 859,11	450 394,79	2 611 295,46	3 503 217,39	874 822,98
Finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych	środki z budż. państwa lub inne przekazane jako współfinansowanie progr. i proj. realizowanych z udz. śr. z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE		zł	21 561,00	4 737,74	49 249,72	287 384,54	41 352,45
	płatności w zakresie budżetu środków europejskich		zł	3 175 298,11	445 657,05	2 562 045,74	3 215 832,85	833 470,53
	razem		zł	5 534 425,00	5 666 539,00	5 061 170,00	5 509 946,00	5 759 798,00
Subwencja ogólna	część oświatowa subwencji ogólnej		zł	3 130 271,00	3 073 326,00	2 815 326,00	2 855 045,00	2 828 180,00
	uzupełnienie subwencji ogólnej		zł	8 624,00	0,00	0,00	0,00	0,00
	część wyrównawcza subwencji ogólnej		zł	2 277 498,00	2 501 760,00	2 180 740,00	2 617 360,00	2 880 566,00
	część równoważąca subwencji ogólnej		zł	118 032,00	91 453,00	65 104,00	37 541,00	51 052,00

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Wg danych z Banku Danych Lokalnych dochody ogółem Gminy Świerzno od roku 2013 wzrastały. W roku 2013 wyniosły 13 977 184,17 zł, a w roku 2016 wyniosły 18 438 361,85 zł, a więc nastąpił wzrost o 17,3 punktów procentowych.

Rysunek 12. Dochody ogółem Gminy Świerzno w latach 2012-2016.

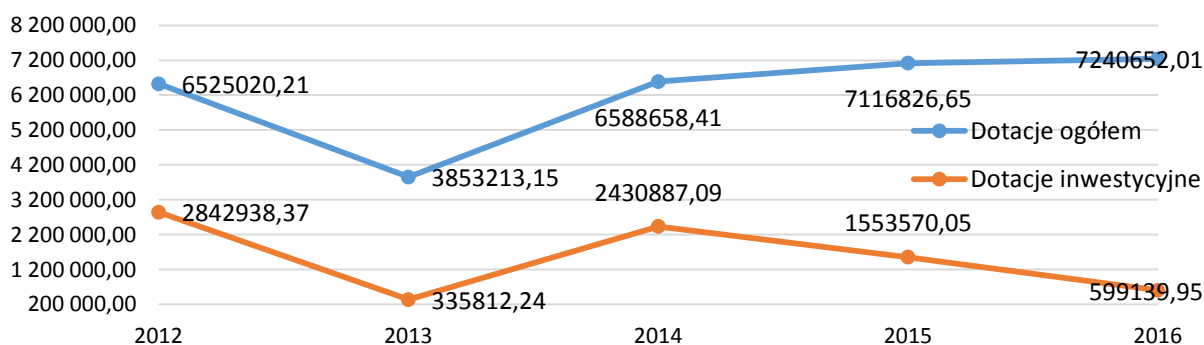
Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W ujęciu strukturalnym latach 2012-2016 w największym stopniu spadł udział dochodów z rolnictwa i łowiectwa oraz kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W pierwszym przypadku spadek nastąpił z 12,4% udziału w dochodach gminy ogółem w 2012 roku do 2,9% udziału w dochodach gminy ogółem w 2016 roku. W przypadku drugim spadek nastąpił z 8,5% udziału w dochodach gminy ogółem w 2012 do 0,04% udziału w dochodach gminy ogółem w 2016 roku. Największy wzrost udziałów dochodów w ogólnym udziale dochodów gminy w ujęciu procentowym w latach 2012-2016 nastąpił w obszarze „Pomoc społeczna” – z 16,8% w 2012 roku do 30,2% w 2016 roku, oraz w obszarze „Oświata i wychowanie” – z 0,05% w 2012 roku do 4,2% w 2016 roku. Szczegółowe charakterystyki przedstawiono w tabeli poniżej:

Charakterystyka		2012	2013	2014	2015	2016
Dochody Gminy Świerzno ogółem	%	100	100	100	100	100
Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	%	12,5	5,3	16,9	7,9	2,9
Dział 400 - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	%	0	4,6	0	4,3	0
Dział 600 - Transport i łączność	%	0,6	1	3,8	0	0
Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	%	1,2	0,8	0,8	1,2	2,5
Dział 750 - Administracja publiczna	%	0,5	0,5	0,4	0,2	0,4
Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	%	0,05	0,1	0,3	0,2	0,01
Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	%	0	0	0	0	0,01
Dział 756 - Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	%	19,6	24,5	24,7	19,2	21,9
Dział 758 - Różne rozliczenia	%	36,2	40,7	32,5	31,4	34,8
Dział 801 - Oświata i wychowanie	%	0,05	0,8	1,1	4,6	4,2
Dział 852 - Pomoc społeczna	%	16,8	19,1	15,6	15,4	30,2
Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	%	2,8	0,7	2,4	10,7	1,6
Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	%	0,8	1	0,8	0,7	0,8
Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	%	0,4	0,2	0,1	2,7	0,7
Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	%	8,5	0,7	0,6	0,3	0,01
Dział 926 - Kultura fizyczna	%	0	0	0	1,2	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

W latach 2012-2016 w ogólnym ujęciu nastąpił wzrost dotacji, z 6 525 020,21 zł w 2012 roku do 7 240 652,01 zł w 2016 roku, przy czym należy odnotować duży spadek wielkości dotacji w roku 2013 w porównaniu z rokiem poprzednim.

Rysunek 12. Dochody w postaci dotacji Gminy Świerzno w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.2 Wydatki

Wydatki Gminy Świerzno w latach 2012-2016 (Bank Danych Lokalnych) kształtowały się w następujący sposób:

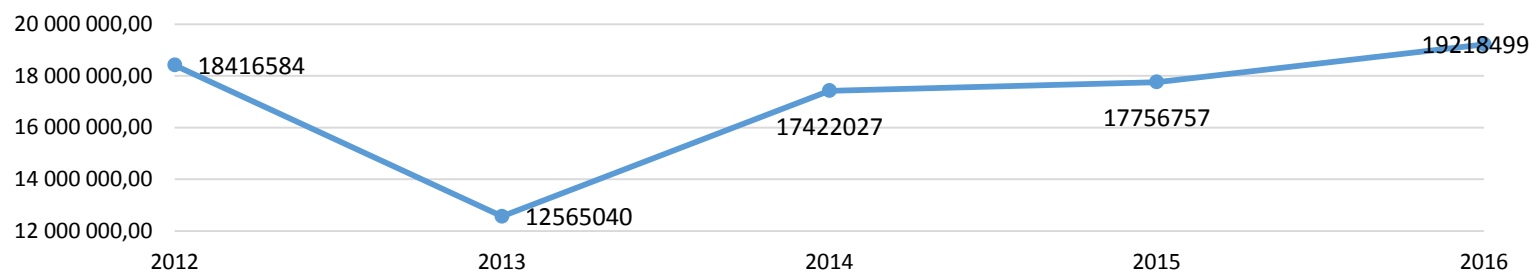
Charakterystyka		Jednostka miary	2012	2013	2014	2015	2016
Wydatki na 1 mieszkańca	ogółem	zł	4 243,45	2 909,25	4 022,63	4 079,20	4 480,88
	w Dziale 801- Oświata i wychowanie	zł	1 166,98	1 234,12	1 269,08	1 628,81	1 346,47
	w Dziale 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	515,96	126,55	125,58	117,90	135,72
Wydatki ogółem wg działów Klasyfikacji Budżetowej	Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	3775314	533233	3376274	1457859	567756
	Dział 600 - Transport i łączność	zł	1302003	102297,2	1019253	265973,6	2512269
	Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	89524,62	126659,9	50298,62	38438,63	340702,9
	Dział 710 - Działalność usługowa	zł	28893,84	20757,11	24543,95	32164,02	50847,4
	Dział 750 - Administracja publiczna	zł	1324858	1323395	1329525	1365510	1644909
	Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	2797	732	49156,73	38614,85	4612,49
	Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	135953,4	151114,5	173344,7	150696,7	153763,5
	Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	228897,1	262081	221486,6	220618,5	214592,8
	Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	5064698	5330147	5496397	7090201	5774989
	Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	55798,68	67440,16	61648,05	63993,82	55810,08
	Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	3077828	3166759	3278543	3467482	6233068
	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	336405,7	111324,4	567639,6	2021712	64094,62
	Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	158702,5	168363,2	162480,4	144043	152212
	Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	400182,5	493373,2	652256,3	701202,2	704112,2
	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	2239245	546584,1	543902,6	513218,6	582093,6

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

	Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	195483,3	160779,3	415277,3	185029,6	162667,2
	Dział 010 - Rolnictwo i łowiectwo	zł	3775314	533233	3376274	1457859	567756
	Dział 600 - Transport i łączność	zł	1302003	102297,2	1019253	265973,6	2512269
	Dział 700 - Gospodarka mieszkaniowa	zł	89524,62	126659,9	50298,62	38438,63	340702,9
	Dział 710 - Działalność usługowa	zł	28893,84	20757,11	24543,95	32164,02	50847,4
	Dział 750 - Administracja publiczna	zł	1324858	1323395	1329525	1365510	1644909
	Dział 751 - Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	zł	2797	732	49156,73	38614,85	4612,49
	Dział 754 - Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	zł	135953,4	151114,5	173344,7	150696,7	153763,5
	Dział 757 - Obsługa długu publicznego	zł	228897,1	262081	221486,6	220618,5	214592,8
	Dział 801 - Oświata i wychowanie	zł	5064698	5330147	5496397	7090201	5774989
	Dział 851 - Ochrona zdrowia	zł	55798,68	67440,16	61648,05	63993,82	55810,08
	Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	3077828	3166759	3278543	3467482	6233068
	Dział 853 - Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	zł	336405,7	111324,4	567639,6	2021712	64094,62
	Dział 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza	zł	158702,5	168363,2	162480,4	144043	152212
	Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	zł	400182,5	493373,2	652256,3	701202,2	704112,2
	Dział 921 - Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	zł	2239245	546584,1	543902,6	513218,6	582093,6
	Dział 926 - Kultura fizyczna	zł	195483,3	160779,3	415277,3	185029,6	162667,2
Wydatki poniesione na usuwanie skutków klęsk żywiołowych	Dział 852 - Pomoc społeczna	zł	0	7500	0	0	0
Wydatki z budżetu ogółem	ogółem	zł	18416584	12565040	17422027	17756757	19218499
	wydatki majątkowe ogółem	zł	6373481	161363,3	4121330	2810379	3026577
	wydatki majątkowe inwestycyjne	zł	6373481	161363,3	4121330	2810379	3026577
	udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem	%	34,60729	1,28422	23,65586	15,82709	15,74825

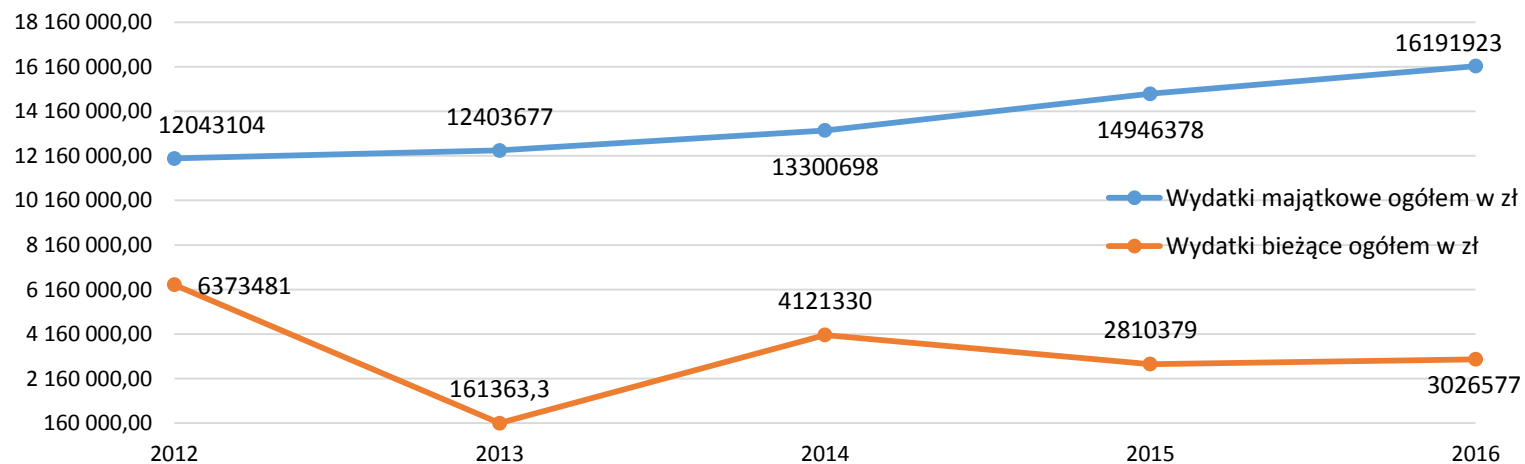
wydatki bieżące ogółem	zł	12043104	12403677	13300698	14946378	16191923
wydatki bieżące na wynagrodzenia	zł	4674561	4683542	4983844	5124542	4942819
wydatki bieżące na pochodne od wynagrodzeń	zł	940810,2	955349	1028923	1035470	1002475
wydatki bieżące na zakup materiałów i usług	zł	2012016	2156529	2640219	4036225	2625207
dotacje ogółem	zł	177264,3	198951,3	190922,5	178736,4	189318,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych	zł	3147246	3237722	3318768	3333078	5964187
wydatki bieżące jednostek budżetowych ogółem	zł	8462560	8674427	9540275	11191249	9801168
wydatki na obsługę długu (obsługa długu publicznego bez wypłat z tytułu gwarancji i poręczeń)	zł	228897,1	262081	221486,6	220618,5	214592,8

Wydatki ogółem Gminy Świerzno od roku 2013 wzrastały. W roku 2013 wyniosły 12 565 040 zł, a w roku 2016 wyniosły 19 218 499 zł, a więc nastąpił wzrost o 53 punktów procentowych.

Rysunek 123 Wydatki ogółem Gminy Świerzno w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Rysunek 14. Wydatki bieżące i majątkowe Gminy Świerzno w latach 2012-2016.

Źródło: Bank Danych Lokalnych

3.3 Fundusze Unii Europejskiej Gminy Świerzno 2012-2017

Wymiar	jm.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
ogółem; 31 XII	szt.	16	16	18	18	-	-
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; 31 XII	szt.	2	2	2	2	-	-
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; 31 XII	szt.	1	1	2	2	-	-
Program Operacyjny Kapitał Ludzki; 31 XII	szt.	9	9	9	9	-	-
RPO Województwa Zachodniopomorskiego; 31 XII	szt.	4	4	5	5	-	-

Źródło: Bank Danych Lokalnych.

Wartość zrealizowanych umów

Lp	Wymiary	jm.	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; ogółem; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	20 356 458,42	20 285 817,27	23 574 657,63	23 935 703,19	-	-
2	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; ogółem; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	14 739 755,08	14 502 971,35	17 624 649,45	17 890 941,95	-	-
3	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; ogółem; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	584 886,00	631 281,48	1 027 568,22	1 027 568,22	-	-
4	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; ogółem; budżet jednostek samorządu terytorialnego (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	1 241 332,28	1 158 714,23	1 071 595,29	1 071 595,29	-	-
5	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; ogółem; inne krajowe środki publiczne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	1 045 709,62	1 046 414,65	1 204 359,23	956 639,09	-	-
6	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; ogółem; środki prywatne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	399 702,30	399 702,30	399 702,30	399 702,30	-	-
7	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; ogółem; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	11 468 124,87	11 266 858,70	13 921 424,40	14 435 437,05	-	-
8	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	10 753 734,83	10 753 734,83	11 393 068,11	11 756 518,99	-	-
9	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	5 611 348,29	5 611 348,29	6 083 519,30	6 352 478,78	-	-
10	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; budżet jednostek samorządu terytorialnego (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	87 320,71	87 320,71	0,00	0,00	-	-

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

11	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; inne krajowe środki publiczne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	1 042 445,64	1 042 445,64	1 200 592,00	952 871,86	-	-
12	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	4 481 581,94	4 481 581,94	4 882 927,30	5 399 606,92	-	-
13	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	23 775,26	23 775,26	2 275 495,26	2 275 495,26	-	-
14	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	23 775,26	23 775,26	2 275 495,26	2 275 495,26	-	-
15	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	3 566,29	3 566,29	341 324,29	341 324,29	-	-
16	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	20 208,97	20 208,97	1 934 170,97	1 934 170,97	-	-
17	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	3 951 671,29	4 298 085,67	4 688 277,29	4 688 277,29	-	-
18	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	3 951 671,29	4 298 085,67	4 688 277,29	4 688 277,29	-	-
19	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	549 456,94	595 852,42	654 381,16	654 381,16	-	-
20	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; budżet jednostek samorządu terytorialnego (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	40 029,77	44 891,43	45 093,20	45 093,20	-	-

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

21	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; inne krajowe środki publiczne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	3 263,98	3 969,00	3 767,23	3 767,23	-	-
22	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	3 358 920,60	3 653 372,82	3 985 035,70	3 985 035,70	-	-
23	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	5 627 277,03	5 210 221,50	5 217 816,96	5 215 411,65	-	-
24	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	5 152 960,23	4 569 762,13	4 577 357,59	4 574 690,62	-	-
25	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	31 862,77	31 862,77	31 862,77	31 862,77	-	-
26	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; budżet jednostek samorządu terytorialnego (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	1 113 981,80	1 026 502,09	1 026 502,09	1 026 502,09	-	-
27	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; środki prywatne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	399 702,30	399 702,30	399 702,30	399 702,30	-	-
28	wartość całkowita podpisanych umów o dofinansowanie; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	3 607 413,36	3 111 694,97	3 119 290,43	3 116 623,46	-	-
29	wartość całkowita projektów zakończonych; ogółem; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	4 786 403,83	7 551 537,45	7 772 712,71	9 475 228,53	-	-
30	wartość całkowita projektów zakończonych; ogółem; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	4 702 492,75	6 987 199,10	7 173 657,37	8 874 066,42	-	-
31	wartość całkowita projektów zakończonych; ogółem; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	363 420,90	363 420,90	396 291,56	628 768,63	-	-

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

32	wartość całkowita projektów zakończonych; ogółem; budżet jednostek samorządu terytorialnego (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	811 637,30	1 057 559,51	1 052 657,59	1 071 474,65	-	-
33	wartość całkowita projektów zakończonych; ogółem; inne krajowe środki publiczne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	0,00	3 767,23	-	-
34	wartość całkowita projektów zakończonych; ogółem; środki prywatne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	141 612,30	399 702,30	399 702,30	399 702,30	-	-
35	wartość całkowita projektów zakończonych; ogółem; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	3 385 822,25	5 166 516,39	5 325 005,92	6 770 353,61	-	-
36	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	0,00	0,00	25 156,64	0,00	-	-
37	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	2 591 331,36	0,00	-	-
38	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	0,00	25 156,64	-	-
39	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	0,00	0,00	0,00	23 775,18	-	-
40	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	0,00	3 566,28	-	-
41	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	0,00	20 208,91	-	-
42	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	2 395 312,74	2 395 312,74	0,00	4 293 847,18	-	-

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

43	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	2 384 757,52	2 384 757,52	0,00	4 280 529,10	-	-
44	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	331 558,13	331 558,13	0,00	593 339,58	-	-
45	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; budżet jednostek samorządu terytorialnego (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	26 155,50	26 155,50	0,00	44 972,56	-	-
46	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; inne krajowe środki publiczne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	0,00	3 767,23	-	-
47	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Kapitał Ludzki; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	2 027 043,89	2 027 043,89	5 156 224,71	3 638 449,74	-	-
48	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Pomoc Techniczna; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	0,00	0,00	23 775,18	0,00	-	-
49	wartość całkowita projektów zakończonych; Program Operacyjny Pomoc Techniczna; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	2 580 120,06	0,00	-	-
50	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Dolnośląskiego; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	4 569 762,13	0,00	-	-
51	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	0,00	0,00	3 566,28	0,00	-	-
52	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	360 862,51	0,00	-	-
53	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Lubuskiego; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	31 862,77	0,00	-	-

Strategia rozwoju gminy Świerzno do 2025 roku

54	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Łódzkiego; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	26 155,50	0,00	-	-
55	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Mazowieckiego; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	1 026 502,09	0,00	-	-
56	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Świętokrzyskiego; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	399 702,30	0,00	-	-
57	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	0,00	0,00	20 208,91	0,00	-	-
58	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	0,00	0,00	2 193 102,05	0,00	-	-
59	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; wartość ogółem (wydatki kwalifikowalne + niekwalifikowalne); 31 XII	zł	2 391 091,09	5 156 224,71	0,00	5 156 224,71	-	-
60	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; wydatki kwalifikowalne ogółem; 31 XII	zł	2 317 735,23	4 602 441,58	0,00	4 569 762,13	-	-
61	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; budżet państwa (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	31 862,77	31 862,77	0,00	31 862,77	-	-
62	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; budżet jednostek samorządu terytorialnego (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	785 481,80	1 031 404,01	0,00	1 026 502,09	-	-
63	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; środki prywatne (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	141 612,30	399 702,30	0,00	399 702,30	-	-

64	wartość całkowita projektów zakończonych; RPO Województwa Zachodniopomorskiego; dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej (wydatki kwalifikowalne); 31 XII	zł	1 358 778,36	3 139 472,50	3 111 694,97	3 111 694,97	-	
----	--	----	--------------	--------------	--------------	--------------	---	--

Źródło: Bank danych lokalnych

Ważnym aspektem realizacji projektów wspomagających rozwój Gminy Świerzno są dotacje związane z infrastrukturą rolną i zadaniami prowadzonymi w tym zakresie. Źródłem wsparcia owych realizacji jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich realizowany w perspektywie finansowej 2007-2013 oraz 2014-2020 na terenie Gminy Świerzno.

Wsparcie realizacji projektów związanych z infrastrukturą rolną i usługami realizowanymi na obszarach wiejskich Gminy Świerzno dotyczy zarówno projektów inwestycyjnych których beneficjentem jest podmiot publiczny jak i pozostałe instytucja, w tym podmioty prywatne. W związku z tym przytoczone statystyki dotyczące wykorzystania wsparcia finansowego ze środków Unii Europejskiej nie obejmują dotacji pochodzących z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW). Zestawienie i analiza danych ograniczających się wyłącznie do dotacji zakontraktowanych i wykorzystanych przez Gminę Świerzno, nieuwzględniająca realizacji zakontraktowanych przez inne podmioty gospodarki, w tym jednostki prywatne, nie odzwierciedla stanu faktycznego i nie pozwala na dokonanie kompleksowej oceny dokonanych zmian i ich efektów.

Należy jednak przyjąć, że środki unijne PROW, których strumień jest skierowany bezpośrednio na realizowanie projektów z zakresu infrastruktury, produkcji i usług rolnych, a także wsparcia organizacji przestrzeni obszarów wiejskich stanowią znaczący element polityki finansowej Gminy Świerzno w zakresie wspierania działalności rolnej i usług obszarów wiejskich. System wsparcia finansowego pochodzący z PROW stanowi wzmocnienie dla przyspieszenia tempa rozwoju obszarów wiejskich Gminy Świerzno zarówno z punktu widzenia zakończonej unijnej perspektywy finansowej dla lat 2007-2013 jak i z punktu widzenia realizacji bieżących potrzeb w ramach perspektywy finansowej dla lat 2014-2020.

4. ANALIZA SWOT GMINY ŚWIERZNO

Przedstawiona analiza SWOT dla Gminy Świerzno jest syntetycznym zbiorem informacji o jej potencjale, sporządzonym na podstawie wielopłaszczyznowej diagnozy. Zawiera dwie kategorie czynników wpływających pozytywnie na rozwój gminy - silne strony i szanse oraz dwie oddziaływujących negatywnie - słabe strony i zagrożenia, przy założeniu, że silne i słabe strony to cechy stanu obecnego, a szanse i zagrożenia to spodziewane zjawiska przyszłe. Zdefiniowany zespół cech, w ich wzajemnych powiązaniach, stanowi podstawę określenia celów strategicznych rozwoju gminy.

ANALIZA SWOT

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
Sfera społeczna	
<ul style="list-style-type: none"> • stabilne dochody ludności, • stabilna wartość podatków pochodzących z działalności gospodarczej • mała dynamika zmian w dochodach mieszkańców • aktywność władz lokalnych i organizacji społecznych na terenie gminy • stabilna dostępność lekarza POZ • efektywne zarządzanie placówkami oświaty • działające kluby sportowe • organizacja cyklicznych imprez rekreacyjnych • sukcesywny spadek wykroczeń i przestępstw na terenie gminy (w tym przestępstw i wykroczeń dotyczących rodziny) • efektywność we współpracy służb porządkowych (w tym współpraca policji i straży wiejskiej) 	<ul style="list-style-type: none"> • społeczeństwo starzejące się za szybko • brak przyrostu w grupie osób w wieku produkcyjnym • nie zrównoważone procesy migracyjne, nie grożące opustoszeniem gminy • nierosnące dochody mieszkańców gminy • stały poziom dochodów nie reagujący na inflację • duży odpływ ludności w wieku 18-30 lat • niska migracja ludności powyżej 30 roku życia, brak napływu ludności z innych regionów • brak aktywności mieszkańców w zakresie udziałów w imprezach organizowanych w gminie • ograniczona dostępność lekarzy specjalistów (w tym opieki stomatologicznej) • niewystarczająca gospodarka niskoemisyjna • niewystarczający poziom inwestycji w OZE • słabo rozwinięty system informacji turystycznej
Sfera gospodarcza i finansowa	
<ul style="list-style-type: none"> • zasób siły roboczej (łatwość dostosowania do potrzebnych kwalifikacji) • istniejąca i aktywna działalność 	<ul style="list-style-type: none"> • brak aktywności lokalnej społeczności w poszukiwaniu pracy • brak aktywności lokalnej społeczności w

<ul style="list-style-type: none">gospodarcza na terenie gminy• stosunkowo szerokie spektrum prowadzonej działalności gospodarczej• stabilność dochodów gminy• wzrost wydatków na kulturę, rekreację i ośrodki społeczne• wzrost wydatków na inwestycje (w tym gospodarkę komunalną)• możliwość utworzenia stref ekonomicznych ze względu na potencjał terytorialny (w tym ze względu na bliskość trasy szybkiego ruchu)• przychylność władz lokalnych we wspieraniu lokalnej działalności gospodarczej• stabilne podatki lokalne• efektywność wykorzystania publicznych środków finansowych• przeznaczanie środków na ochronę dziedzictwa kulturowego• optymalne wykorzystanie środków na wsparcie miejscowych organizacji społecznych i kulturalnych oraz sportowych• efektywność wykorzystania środków publicznych przeznaczonych na inwestycje infrastrukturalne i techniczne (w tym termomodernizacja)	<ul style="list-style-type: none">zakresie zmian kwalifikacji• brak aktywności mieszkańców w zakresie podejmowania nowej działalności gospodarczej• niski poziom rejestrowania działalności gospodarczej na terenie gminy• nie wystarczające środki na wsparcie aktywizacji zawodowej• możliwość mniejszych wpływów z podatków ze względu na dużą migrację ludzi młodych• duża konkurencja wśród działalności gospodarczej na stosunkowo nie wielkim terenie (np. sklepy spożywcze)• ograniczenia w wydatkach infrastrukturalnych• brak wysoko wykwalifikowanych zasobów ludzkich• brak programów wsparcia dla osób chcących podjąć działalność gospodarczą• brak działalności gospodarczej z sektora przemysłu• spadek dochodów z subwencji oświatowych, transportu i komunikacji• wysokie wahania koniunkturalne (w tym sezonowość, np. w turystyce i rekreacji)
Sfera przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none">• podwyższający się standard dróg na terenie gminy• podwyższający się standard chodników i oświetlenia ulicznego• wysoki standard miejsc wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców, oraz punktów sportowych dla mieszkańców (głównie młodych)• utrzymane w wysokiej jakości zabytki na terenie gminy• duża ilość przestrzeni rekreacyjnej i dla celów turystycznych• duży postęp w rozwoju infrastruktury skutkujący skutecznym zagospodarowaniem przestrzennym• dobry stopień sieciowania wodociągowego gminy	<ul style="list-style-type: none">• braki w utwardzonej sieci drogowej między miejscowościami• potrzeba modernizacji w oświetleniu ulicznym, budynki użyteczności publicznej wymagające rewitalizacji• niewystarczająca sieć kanalizacji i oczyszczalni przydomowych• niewykorzystana przestrzeń rekreacyjna• niezagospodarowane budynki poprzemysłowe, a także popegeerowskie• niski stopień wykorzystania OZE zarówno dla celów całej gminy jak i przez mieszkańców• ograniczenia w dostępie do punktów i przestrzeni rekreacyjnej• brak ścieżek rowerowych

<ul style="list-style-type: none"> • dobry stopień sieciowania komunikacyjnego gminy • plan zagospodarowania przestrzennego • plan rozwoju w zakresie OZE • dostępność internetu • Ciekawe zabytki podnoszące atrakcyjność turystyczną gminy • duży potencjał terytorialny w zakresie inwestycji w odnawialne źródła energii • dobra i wystarczająca baza turystyczno-rekreacyjna (w tym miejsca noclegowe) • atrakcyjne położenie geograficzne • Działające ośrodki kultury i rekreacji (w tym nowa infrastruktura sportowa dla mieszkańców gminy) • gęste połączenia dróg między miejscowościami 	<ul style="list-style-type: none"> • braki surowców naturalnych • brak nowoczesnych środków komunikacji • niewystraszający rozwój rolnictwa i przemysłu • niebezpieczeństwo w ruchu drogowym • ograniczenia w dostępie komunikacyjnym do większych miast • duży zakres potrzeb w zakresie inwestycji infrastrukturalno-komunikacyjnych • niewystarczający stopień sieciowania gminy w zakresie wodociągów i kanalizacji • niewystarczający poziom inwestycji w zakresie rozwoju technicznego (w tym termomodernizacji) • niewystarczające zasilenie w oświetlenie uliczne • za mało chodników, • nie wystarczające połączenia komunikacyjne do większych miast • brak tras rowerowych
<p style="text-align: center;">SZANSE ZAGROŻENIA</p> <p style="text-align: center;">Sfera społeczna</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • powolne zmniejszanie się ludności o najniższych dochodach • stabilna liczba dzieci powodująca potrzebę dbania o ofertę edukacyjną i sportową • duży potencjał w zakresie wyrobów lokalnych i ekoprodukcji żywności • umiejętności władz lokalnych dotyczące stosowania tzw. najlepszych praktyk na zasadach benchmarkingu • potencjał w zakresie łączenia szlaków turystycznych przebiegających przez gminę ze szlakami pomorza zachodniego, a także w skali kraju • relatywnie wysoki poziom wykorzystania dofinansowań Unii Europejskiej i regionalnych w sferze społecznej • duży potencjał w zakresie wykorzystania atrakcyjności turystycznej i aktywizacji mieszkańców • duże możliwości integracyjne dla mieszkańców gminy • szybka i bezpośrednia pomoc społeczna • potencjał w zakresie wyeliminowania 	<ul style="list-style-type: none"> • starzenie się społeczeństwa • ograniczenie wymagań ludności miejscowej poprzez długotrwałe bezrobocie i wykluczenie • postępujący brak aktywności mieszkańców – niechęć do czynnego uczestnictwa w imprezach gminnych • starzejące się zabudowania, zwłaszcza przemysłowe i popegeerowskie dotychczas niezagospodarowane • starzejące się zabudowania mieszkalne nie poddane termomodernizacji i rewitalizacji • zintensyfikowana konkurencyjność ze strony gmin położonych bliżej dostępu do morza • niewykorzystanie terenów rekreacyjnych może obniżać również wartość inwestycyjną gminy, a także wpływać na obniżenie się poziomu i jakości życia mieszkańców • ubożenie społeczeństwa • starzejąca się infrastruktura • starzejąca się infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa

<p>patologii i przestępczości (w oparciu o zmniejszające się wskaźniki)</p> <ul style="list-style-type: none"> • podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez programy umożliwiające podniesienie estetyki otoczenia życia mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymywanie się stanu niedofinansowania ośrodków ochrony zdrowia • brak opieki stomatologicznej na terenie gminy • pogłębiający się problem niżu demograficznego i migracji długotrwałej ludności w wieku produkcyjnym
Sfera gospodarcza i finansowa	
<ul style="list-style-type: none"> • wysoki poziom wnioskowania o dotacje na cele infrastrukturalne • efektywny poziom wykorzystania dotacji Unii Europejskiej i środków lokalnych • perspektywa dalszej stabilizacji budżetu gminy • efektywne zarządzanie budżetem gminy • stabilność pod względem utrzymywania przez mieszkańców drobnej działalności gospodarczej (szczególnie w handlu i usługach) generującej wpływy do gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się ujemny wzrost gospodarczy • ubożenie społeczeństwa • brak kwalifikacji mieszkańców do podejmowania samozatrudnienia • spadek subwencji • działanie zwrotnych unijnych instrumentów finansowych przewidzianych w perspektywie finansowej na lata 2014-2020
Sfera przestrzenna	
<ul style="list-style-type: none"> • bliskość drogi szybkiego ruchu w szlaku prowadzącym do morza • potencjał w zakresie położenia geograficznego • potencjał w zakresie wykorzystania przestrzeni rekreacyjno-turystycznej • potencjał w zakresie ośrodków sterowania wykorzystaniem OZE 	<ul style="list-style-type: none"> • brak podmiotów zewnętrznych inwestujących na terenie gminy (zwłaszcza w zakresie inwestycji przemysłowych) • ograniczone środki finansowe na rozwój techniczno-technologiczny i infrastrukturalny • niewykorzystanie potencjału położenia gminy i zasobów terenów rekreacyjnych i turystycznych

5. STRATEGIA GMINY ŚWIERZNO DO ROKU 2025

5.1 Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Świerzno jest dokumentem strategicznym, który odpowiada na potrzebę kompleksowego i długofalowego podejścia do rozwoju gminy. Jest skutecznym narzędziem w procesie rozwoju całej gminy. Dzięki powiązaniu celów z programami rozwoju zapewniona zostanie kompleksowość działań oraz znacznie lepsza efektywność gospodarowania zasobami i środkami finansowymi.

Misja Gminy Świerzno

Zrównoważony rozwój gminy poprzez wzrost atrakcyjności posiadanych terenów, wykorzystania zasobów materialnych oraz kapitału społecznego, dążąc do zapewnienia wysokich standardów jakości życia jej mieszkańcom

Wizja Gminy Świerzno

Gmina Świerzno jest gminą, w której warto inwestować i mieszkać, ponieważ stwarza warunki zapewniania wysokiego poziomu jakości życia, rozwijając infrastrukturę techniczną i społeczną oraz szanując środowisko naturalne

5.2 Cele strategiczne i cele operacyjne

W oparciu o analizę SWOT określono cele strategiczne i cele operacyjne (szczegółowe) w czterech obszarach:

- **wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej gminy,**
- **poprawa systemu transportowego i infrastruktury technicznej,**
- **zaspokojenie potrzeb niematerialnych mieszkańców gminy,**
- **rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych gminy.**

Wyznaczono następujące **cele strategiczne:**

- a) **wzrost gospodarczy gminy oraz rozwój przedsiębiorczości poprzez inwestycje zewnętrzne i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy,**
- b) **rozwój gospodarki niskoemisyjnej,**
- c) **stworzenie infrastruktury technicznej poprawiającej poziom życia mieszkańców Gminy Świerzno oraz pozwalającej pozyskiwać inwestorów zewnętrznych,**
- d) **rozwój usług społecznych, kulturalnych i bezpieczeństwa publicznego,**
- e) **rozwój potencjału turystycznego gminy,**
- f) **rekultywacja terenów po pegeerowskich i przemysłowych.**

W ramach pierwszego celu strategicznego wyznaczono **następujące cele operacyjne:**

- a) **wspieranie przedsiębiorczości oraz tworzenie ofert inwestycyjnych,**
- b) **rozwój sektora energetyki odnawialnej oraz wspieranie ciepłownictwa ekologicznego.**

W ramach drugiego celu strategicznego wyznaczono następujące **cele operacyjne:**

- a) **rozwój energetyki odnawialnej,**
- b) **termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i wsparcie termomodernizacji budynków mieszkalnych,**
- c) **poprawa efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego.**

W ramach trzeciego celu strategicznego wyznaczono następujące **cele operacyjne:**

- a) **rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej oraz poprawa dostępu mediów na terenach przeznaczonych pod inwestycje,**
- b) **uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy,**
- c) **wspieranie budownictwa mieszkaniowego.**

W ramach czwartego celu strategicznego wyznaczono następujące **cele operacyjne:**

- a) **poprawa sprawności działania służb ratowniczo-gaśniczych,**
- b) **rozbudowa sieci świetlic wiejskich,**
- c) **poszerzenie oferty zajęć edukacyjnych i kulturalnych skierowanych do mieszkańców gminy w istniejących i nowoprojektowanych obiektach,**
- d) **objęcie całodzienną opieką dzieci w wieku przedszkolnym.**

W ramach piątego celu strategicznego wyznaczono następujące **cele operacyjne:**

- a) **rozwój sieci dróg rowerowych i szlaków pieszych w gminie,**

b) restauracja i rewitalizacja zabytkowych założeń dworskich i parkowych.

W ramach szóstego celu strategicznego wyznaczono **cel operacyjny: rekultywacja na cele mieszkaniowe i turystyczno-rekreacyjne,**

Cele strategiczne i operacyjne wraz z zadaniami:

Obszar rozwojowy	Cel strategiczny	Cele szczegółowe	Zadania
I	Wzrost gospodarczy gminy oraz rozwój przedsiębiorczości poprzez inwestycje zewnętrzne i wspieranie przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy	1. Wspieranie przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja mieszkańców do zakładania działalności gospodarczej; • stworzenie oferty zachęt inwestycyjnych;
		2. Stworzenie oferty inwestycyjnej	<ul style="list-style-type: none"> • wyznaczenie terenów inwestycyjnych • promocja oferty inwestycyjnej Gminy
	Rozwój gospodarki niskoemisyjnej	1. Rozwój energetyki odnawialnej	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja wyznaczania terenów i zmian planistycznych pod farmy wiatrowe • Wykorzystanie fotowoltaiki do zaspokojenia potrzeb energetycznych obiektów użyteczności publicznej i przedsiębiorstw komunalnych • Wsparcie merytoryczne i techniczne osób fizycznych zainteresowanych pozyskaniem środków na budowę instalacji fotowoltaicznych • Wykorzystanie potencjału do produkcji energii z biogazu
		2. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej i wsparcie termomodernizacji budynków mieszkalnych	<ul style="list-style-type: none"> • Kontynuacja poprawy efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej • Popularyzacja i wsparcie w pozyskiwaniu środków na cele termomodernizacji budynków mieszkalnych
		3. Poprawa efektywności energetycznej oświetlenia ulicznego	<ul style="list-style-type: none"> • Wymiana istniejących źródeł światła na LEDowe • Wykorzystanie LEDowych źródeł światła w nowobudowanych punktach oświetleniowych
	Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej gminy		

Obszar rozwojowy	Cel strategiczny	Cele szczegółowe	Zadania
II	Poprawa systemu transportowego i infrastruktury technicznej	Stworzenie infrastruktury technicznej poprawiającej poziom życia mieszkańców Gminy Świerzno oraz pozwalającej pozyskiwać inwestorów zewnętrznych	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="539 412 852 757">1. Rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej oraz poprawa dostępności mediów na terenach przeznaczonych pod inwestycje <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="863 412 1418 479">• rozbudowa i przebudowa sieci dróg utwardzonych w gminie, <li data-bbox="863 479 1418 546">• uzbrojenie terenów inwestycyjnych, <li data-bbox="863 546 1418 757">• budowa i przebudowa ciągów komunikacyjnych pieszych i rowerowych; <li data-bbox="539 757 852 1128">2. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="863 757 1418 824">• Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Świerznie <li data-bbox="863 824 1418 936">• Budowa sieci przesyłowej do oczyszczalni ścieków w Świerznie, wraz z likwidacją oczyszczalni ścieków w Stuchowie i Starzy <li data-bbox="863 936 1418 1003">• Kontynuacja budowa oczyszczalni przydomowych <li data-bbox="863 1003 1418 1070">• Uporządkowanie gospodarki ściekowej w północnej i centralnej części gminy <li data-bbox="863 1070 1418 1128">• Modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody <li data-bbox="539 1128 852 1491">3. Wspieranie budownictwa mieszkaniowego <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="863 1128 1418 1285">• opracowanie 3 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z wyznaczeniem terenów pod rozwój mieszkalnictwa w miejscowościach: Świerzno, Stuchowo, Gostyń <li data-bbox="863 1285 1418 1352">• uzbrojenie terenów pod inwestycje mieszkaniowe, <li data-bbox="863 1352 1418 1420">• budowa, rozbudowa, modernizacja dróg dojazdowych do obszarów zabudowanych. <li data-bbox="863 1420 1418 1491">• wykorzystanie możliwości wynikających z programów rozwoju mieszkalnictwa
III	Zaspokojenie potrzeb niematerialnych mieszkańców gminy	Rozwój usług społecznych, kulturalnych i bezpieczeństwa publicznego	<ol style="list-style-type: none"> <li data-bbox="539 1491 852 1675">1. Poprawa sprawności działania służb ratowniczo-gaśniczych <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="863 1491 1418 1536">• Budowa remiz OSP <li data-bbox="863 1536 1418 1675">• Dalsze uzupełnienie sprzętu ratowniczo-gaśniczego <li data-bbox="539 1675 852 1892">2. Rozbudowa sieci świetlic wiejskich <ul style="list-style-type: none"> <li data-bbox="863 1675 1418 1720">• Uzupełnienie sieci świetlic wiejskich <li data-bbox="863 1720 1418 1892">• Modernizacja i rozbudowa istniejących świetlic wiejskich

Obszar rozwojowy	Cel strategiczny	Cele szczegółowe	Zadania
		3. Poszerzenie oferty zajęć edukacyjnych i kulturalnych skierowanych do mieszkańców gminy w istniejących i nowoprojektowanych obiektach	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja kursów szkolnictwa zawodowego wieczorowego Uniwersytet trzeciego wieku Utworzenie dziennego domu opieki dla osób niepełnosprawnych i starszych
		4. Objęcie całodzienną opieką dzieci w wieku przedszkolnym	<ul style="list-style-type: none"> Stworzenie całodziennego punktu opieki przedszkolnej z możliwością wykorzystania istniejących obiektów oświatowych
IV	Rozwój potencjału turystycznego gminy	1. Rozwój sieci dróg rowerowych i szlaków pieszych w gminie	<ul style="list-style-type: none"> Wytyczanie i oznakowanie szlaków pieszych na bazie istniejących dróg lokalnych i ścieżek we współpracy z PGL Lasy Państwowe Budowa ścieżek rowerowych w powiązaniu z bazą miejscowości wypoczynkowych i sąsiednich gmin
		2. Restauracja i rewitalizacja zabytkowych obiektów dworskich i parkowych	<ul style="list-style-type: none"> Udokumentowanie zasobów gminy w zakresie parków i obiektów dworskich Restauracja i rewitalizacja zabudowań dworskich oraz obiektów parkowych
	Rekultywacja terenów po pegeerowskich i przemysłowych	1. Rekultywacja na cele mieszkaniowe i turystyczno-rekreacyjne	<ul style="list-style-type: none"> Pozyskanie terenów inwestycyjnych poprzez rekultywację terenu dawnej kopani kruszyw w Gostyńcu Zagospodarowanie terenów byłego PGR w Rybicach na cele turystyczno-rekreacyjne

6. MONITOROWANIE STRATEGII ROZWOJU GMINY ŚWIERZNO DO ROKU 2025

Monitoring Strategii rozwoju Gminy Świerzno do roku 2025 będzie polegać na obserwacji realizacji wytyczonych celów i przynależnych im zadań. Zadaniem monitoringu będzie dokonywanie jakościowej ewaluacji realizacji poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych, z uwzględnieniem kwestii:

- czy podejmowane działania odpowiadają przyjętym celom?

- na ile aktualna jest diagnoza?
- czy cele strategiczne i cele operacyjne są spójne z innymi dokumentami strategicznymi?
- czy środki finansowe są wystarczające do realizacji celów strategii?
- czy instrumenty wdrażania i monitorowania strategii są odpowiednio dobrane, przebiegają prawidłowo i czy są skuteczne?

Respektowanie tych wytycznych pozwoli w procesie realizacji strategii pozwoli określić poprawność przyjętych założeń, a także uwzględnić wszystkie zmiany zachodzące w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym.